

Nina Peltonen

KIELIRIKASTEISEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN HAMINAN VARHAISKASVATUKSESSA

Opinnäytetyö

Sosionomi YAMK

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

2025

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (ylempi AMK)
Tekijä/Tekijät	Nina Peltonen
Työn nimi	Kielirikasteisen toiminnan kehittäminen Haminan varhaiskasvatuksessa
Toimeksiantaja	Haminan kaupunki, varhaiskasvatus
Vuosi	2025
Sivut	46 sivua, liitteitä 24 sivua
Työn ohjaaja(t)	Johanna Hirvonen, Kati Vapalahti

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tilaajana toimi Haminan kaupungin varhaiskasvatus. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa Haminan varhaiskasvatukselle suunnitelma ”Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa” ja sen tavoitteena on ollut kehittää kielirikasteista toimintaa Haminan varhaiskasvatuksessa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmissä ja esiopetusryhmissä.

Opinnäytetyössä käytettiin aineiston keräämiseksi menetelminä Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattua sähköistä kyselyä, aivoriihi-työskentelyä sekä etänä pidettyä varhaiskasvatuksen kehittämispäivää, jossa Mentimeterin avulla toteutettiin 4 kysymyksen kysely. Menetelmät on valikoituneet siten, että Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstöä on voitu osallistaa opinnäytetyön eri vaiheissa.

Menetelmien kautta saadun aineiston perusteella voidaan todeta, että valmiudet kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi on. Kielirikasteista toimintaa pidetään mielenkiintoisena ja ajankohtaisena, mutta pelkona oli lisätyö, jota se voi teettää erityisesti varhaiskasvatuksen opettajille sekä se, riittääkö oma englannin kielen taito toteuttamaan kielirikasteista toimintaa.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyi suunnitelma kielirikasteisesta toiminnasta Haminan varhaiskasvatuksessa. Suunnitelmassa lähdetään vaiheittain liikkeelle kielirikasteisen toiminnan tuomiseksi varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen kentälle. Aluksi lähtee liikkeelle pilotointi, johon tulee mukaan 3–5 lapsiryhmää. Pilottiryhmien kokemusten ja ajatusten pohjalta kielirikasteista toimintaa kehitetään entisestään, jotta se voidaan ottaa käyttöön kaikissa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmässä ja esiopetusryhmissä syyskuudella 2026.

Suunnitelmaan on kirjattu, mitä kielirikasteinen toiminta on ja mitkä sen hyödyt kielen oppimisen kannalta on. Tämän lisäksi se sisältää kielirikasteisen toiminnan tavoitteet Haminan varhaiskasvatuksessa, aikataulun, kuinka kielirikasteinen toiminta Haminassa otetaan käyttöön sekä tehty esimerkki vuosikellosta, helpottamaan varhaiskasvatuksen opettajien työtä.

Asiasanat: varhaiskasvatus, pedagoginen toiminta, kielirikasteisuus, muutosjohtaminen

Degree title	Master of Social Services
Author(s)	Nina Peltonen
Thesis title	Developing language-rich activities in Hamina's early childhood education
Commissioned by	Hamina Town, early childhood education
Time	2025
Pages	46 pages, 24 pages of appendices
Supervisor	Johanna Hirvonen, Kati Vapalahti

ABSTRACT

This thesis was commissioned by the City of Hamina Early Childhood Education. The purpose of the thesis was to produce a plan for Hamina Early Childhood Education "Language-rich activities in Hamina Early Childhood Education" and its goal was to develop language-rich activities in Hamina Early Childhood Education in groups of children over 3 years old and in preschool groups.

The methods used in the thesis to collect data included an electronic survey aimed at the staff of Hamina Early Childhood Education, brainstorming, and a remote early childhood education development afternoon, where a four-question survey was conducted using Mentimeter. The methods were selected so that the staff of Hamina Early Childhood Education could be involved in different stages of the thesis.

Based on the data obtained, it can be stated that there is readiness to begin language-rich activities. Language-rich activities were considered interesting and topical, but there were concerns about the additional work that it could impose, especially on early childhood education teachers, and whether their own English skills were sufficient to implement language-rich activities.

The thesis resulted in a plan for language-rich activities in early childhood education in Hamina. The plan sets out to introduce language-rich activities to the field of early childhood education and preschool education in stages. Initially, a pilot will be launched, involving three to five groups of children. Based on the experiences and ideas of the pilot groups, language-rich activities will be further developed so that they can be introduced in all children's groups and preschool groups for children over 3 years old in the autumn term of 2026.

The plan sets out what language-rich activities are and what their benefits are for language learning. In addition, it includes the goals of language-rich activities in Hamina's early childhood education, a schedule for how language-rich activities will be implemented in Hamina, and an example of a year-round plan designed to support early childhood education teachers in their work.

Keywords: early childhood education, pedagogical activity, language enrichment, change management

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS.....	7
3	TIEDONHAUN KUVAUS.....	9
4	VARHAISKASVATUS JA PEDAGOGIIKKA.....	9
5	KIELENKEHITYS JA KIELEN OPPIMINEN.....	11
6	KIELITIETOINEN VARHAISKASVATUS.....	13
6.1	Kaksikielinen varhaiskasvatus.....	14
6.2	Kielirikasteinen varhaiskasvatus.....	15
7	MUUTOSJOHTAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA.....	16
8	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	19
9	TUOTEKEHITYSPROJEKTIN TOTEUTUS JA TULOKSET.....	19
9.1	Tuotekehitysprojektin käynnistäminen.....	20
9.2	Suunnitelman luonnostelu.....	20
9.2.1	Sähköinen kysely.....	21
9.2.2	Sähköisen kyselyn aineiston analyysi.....	22
9.2.3	Sähköisen kyselyn tulokset.....	24
9.3	Kielirikasteisen suunnitelman kehittäminen.....	27
9.3.1	Aivoriihi-työskentely.....	28
9.3.2	Aivoriihi-työskentelyn tulokset.....	29
9.3.3	Varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivä.....	32
9.3.4	Varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivän tulokset.....	33
9.4	Suunnitelman viimeistely.....	34
9.4.1	Valmis tuotos.....	35
9.4.2	Palautekysely.....	35
9.4.3	Palautekyselyn tulokset.....	37
10	POHDINTA.....	38
10.1	Tulosten ja tuotoksen pohdinta tietoperustaan peilaten.....	38

10.2 Eettisyys ja luotettavuus	39
10.3 Prosessin pohdinta	43
10.4 Jatkotutkimus- ja kehittämis ehdotukset	43
LÄHTEET	45

LIITTEET

Liite 1. Tiedonhakutaulukko

Liite 2. Koostetaulukko opinnäytetyössä käytetyistä tutkimuksista

Liite 3. Sähköinen kysely Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstölle

Liite 4. Tutkimustiedote

Liite 5. Eettinen suostumus osallistua tutkimukseen, jossa ei käsitellä henkilö-
tietoja

Liite 6. Kutsu Moniku-vastaavien tapaamiseen

Liite 7. Kutsu varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivään

Liite 8. Mentimeter-työskentelyn kysymykset

Liite 9. Palautekysely suunnitelmasta

Liite 10. Suunnitelma kielirikasteisesta toiminnasta Haminan varhaiskasvatuk-
sessa

1 JOHDANTO

Suomi, kuten monet muutkin maat, tarvitsevat kansainvälisiä osaajia eri alojen yrityksiin ja kehittämistyöhön. Suomen kohdalla on kuitenkin tullut esiin, että perheellisten kansainvälisten osaajien kohdalla on ollut haastavaa, ellei jopa mahdotonta saada lapsiaan englanninkieliselle opinpolulle. Kritiikkiä on tullut isommille kunnille sekä ministeriöön asti. Pöyhönen, Honko, Laitinen ja Rajala (2024) ovat perehtyneet asiaan opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä ja toteavat artikkelissaan, että kunnissa ja opetushallinnossa tunnustetaan englanninkielisten palveluiden tarve sekä perheiden moninaiset tilanteet ja tahtoa palveluiden kehittämiseen löytyy. Artikkelissa nostettiin esiin, että isommissa kaupungeissa englanninkielistä varhaiskasvatusta on jo varsin hyvin saatavilla, vaikkakin se on pääsääntöisesti annettu yksityisten palveluntarjoajien järjestettäväksi. Suurimmat haasteet englanninkielisen opintopolun osalta löytyivät toiselta asteelta. Mitään lainsäädännöllisiä esteitä ei löydetty, mutta kehittämiskohteita kuitenkin löytyy. Nämä kehittämiskohteet ovat pääosin erilaisia hallinnollisia ja pedagogisia hankaumia. (Pöyhönen, Honko, Laitinen & Rajala 2024.)

Haminan kaupungin strategiassa (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.) on linjattu osaavan ja oppivan Haminan alle kansainvälisyyden huomioiminen kaikilla koulutustasoilla. Haminan varhaiskasvatuksessa on tähän strategiseen linjaukseen pyritty vastaamaan sillä, että perustettaisiin englanninkielinen yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmä yhteen kaupungin päiväkodeista. Tähän ryhmään ei kuitenkaan ole tullut tarpeeksi hakemuksia edellisinä vuosina, joten ryhmän toimintaa ei ole voitu aloittaa. Haminassa on aiemmin toiminut yksityinen englanninkielinen leikkikoulu. Englanninkielinen leikkikoulu oli hyvin suosittu, mutta se lopetti toimintansa Haminassa 31.12.2018.

Haminan varhaiskasvatuksessa halutaan toteuttaa sekä strategista tavoitetta omalta osaltaan, että vastata tarpeeseen englanninkielisestä varhaiskasvatuksesta. Tähän hetkeen tarvittiin matalamman kynnyksen englanninkielistä toimintaa, kuin kokonaan englanninkielinen lapsiryhmä. Keskusteluissa työntekijän kanssa esiin nousivat kielikyppy ja kielirikasteisuus varhaiskasvatuksessa. Koska Haminassa ei vielä ole ollut koko varhaiskasvatuksen kentän

kattavaa suunnitelmaa englanninkielisestä toiminnasta, päädyin siihen, että on parempi aloittaa kielirikasteisuudesta varhaiskasvatuksessa.

Uusien toimintatapojen kehittäminen ja osaksi toimintaa juurruttaminen tarvitsee osakseen muutosjohtamista. Muutosjohtamisessa tärkeässä roolissa ovat varhaiskasvatussyksiköiden johtajat. Haminassa meillä on ollut omia kehittämisprojekteja sekä muutoksia varhaiskasvatuksessa viime vuosina, suurimpana uuden ohjelman Daisyn käyttöönotto alkuvuodesta 2024. Daisyyn siirtyi esimerkiksi hoitoaikojen ilmoittaminen, työvuorosunnittelu ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Osa näistä tehtiin aiemmin vielä paperisina, joten digiloikka on ollut suuri. Uusien asioiden, ohjelmien ja toimintatapojen oppiminen sekä haltuun ottaminen on varhaiskasvatuksen kentälle jo tuttua, mutta vaatii aina oman aikansa.

Opinnäytetyössäni on osallistettu sekä varhaiskasvatuksen työntekijöitä, yksiköiden monikulttuurisuudesta vastaavia työntekijöitä eli MONIKU-vastaavia että varhaiskasvatussyksikön johtajia. Henkilöstön osallistaminen opinnäytetyön eri vaiheissa on tuonut tärkeää aineistoa opinnäytetyötä sekä sen tuotoksena olevaa suunnitelmaa varten. Opinnäytetyön tarkoituksena on ollut tuottaa Haminan kaupungin varhaiskasvatukselle suunnitelma ”Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa” ja sen tavoitteena on ollut kehittää kielirikasteista toimintaa Haminan varhaiskasvatuksessa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmissä ja esiopetusryhmissä.

2 TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Haminan kaupunki ja tarkemmin Haminan kaupungin varhaiskasvatus sekä varhaiskasvatuspäällikkö.

Haminassa toimi lukuvuonna 2024–2025 kuusi päiväkotia, joissa Haminan kaupunki tarjoaa varhaiskasvatusta. Tämän lisäksi kaupungilla on kuusi perhepäivähoitajaa, kuusi esiopetusyksikköä sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta. Haminassa varhaiskasvatusta tarjoaa myös kaksi yksityistä toimijaa. (Varhaiskasvatus s.a.)

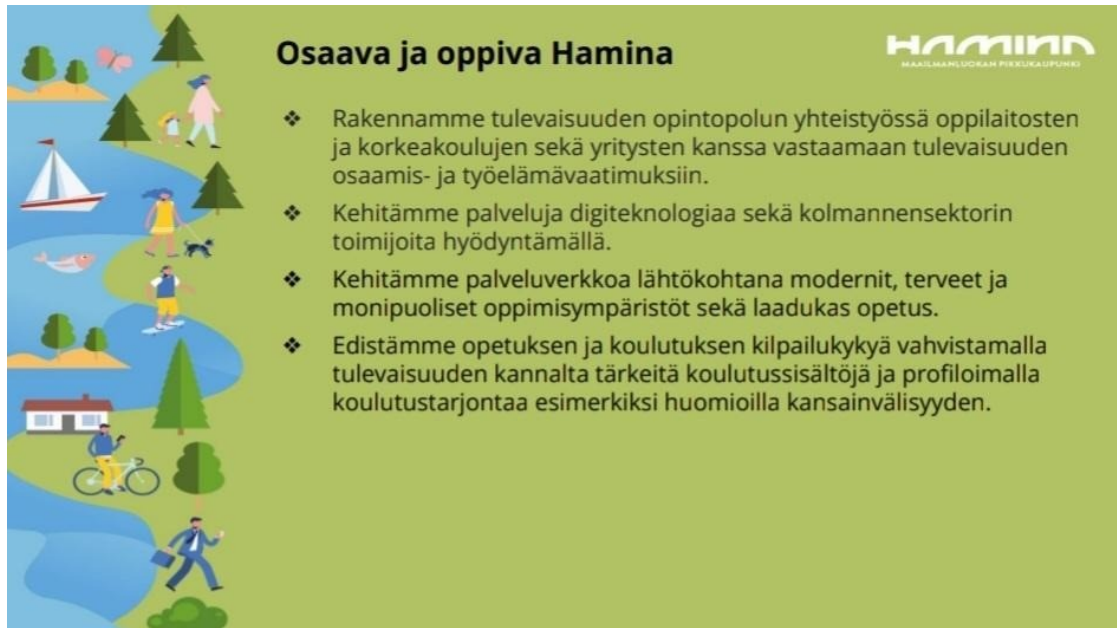
Haminan kaupungin strategiassa on visiona ”*Maailmanluokan pikkukaupunki*

Hamina on satama hyvälle elämälle ja yrittämiselle” (Kuva 1). Strategia on jaettu neljään osioon, jotka ovat: Elinvoimainen ja kasvava Hamina, Osaava ja oppiva Hamina, Hyvinvoiva Hamina sekä Viihtyisä ja toimiva Hamina. Näistä osioista koulutus ja varhaiskasvatus kuuluvat osaavaan ja oppivaan Haminaan. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

Kuva 1. Hamina 2030 kaupunkistrategia. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

Haminan kaupunkistrategiassa 2030 on linjattu osaavan ja oppivan Haminan osalta yhdeksi tavoitteeksi *”Edistää opetuksen ja koulutuksen kilpailukykyä vahvistamalla tulevaisuuden kannalta tärkeitä koulutussisältöjä ja profiloimalla koulutustarjontaa esimerkiksi huomioimalla kansainvälisyyden”* (Kuva 2). Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää kielirikasteista toimintaa Haminan varhaiskasvatukseen ja tältä osin vastata tähän strategiseen tavoitteeseen Haminan varhaiskasvatuksen osalta.

Kuva 2. Osaava ja oppiva Hamina. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

3 TIEDONHAUN KUVAUS

Tiedonhakuja on tehty pitkin opinnäytetyöprosessia monista eri tietokannoista. Suunnitelman laatimisen aikana tietoa on haettu Finna- sekä EBSCO-tietokannoista. Tiedonhaussa hakusanoina on käytetty sanoja varhaiskasvatus, kielirikasteisuus, kielitietoisuus, kielenkehitys, kielen oppiminen, pedagoginen toiminta ja muutosjohtaminen. Englanninkielisinä hakusanoina on käytetty early childhood education, language enrichment, language awareness, language development, learning a language, pedagogical activity ja change management.

Manuaalisessa haussa on poimittu aineistoa eri tutkimusten lähdeluetteloista. Muissa hauissa on hyödynnetty kyyti-kirjaston hakua sekä opetushallituksen sekä Haminan kaupungin internetsivuilta löytyviä asiakirjoja. Tiedonhaun tulokset on kuvattu liitteessä 1. Opinnäytetyön tietopohjana käytetyistä tutkimuksista löytyy tarkemmin koostetaulukosta, joka löytyy liitteistä (liite 2).

4 VARHAISKASVATUS JA PEDAGOGIIKKA

Varhaiskasvatus on yksi osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Varhaiskasvatus kattaa lapsen elämän ensimmäiset vuodet vauvaiästä peruskoulun aloittamiseen asti eli ikävuodet 0–6. Varhaiskasvatus muodostaa kokonaisuuden

lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta ja hoidosta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa lapsi otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti. Varhaiskasvatuksen tehtäviin kuuluu edellä mainitun lisäksi tukea kasvatustyössään lasten huoltajia, omalta osaltaan edistää yhdenvertaisuutta sekä tasa-arvoa lasten osalta sekä tehdä syrjäytymistä ehkäisevää työtä. Varhaiskasvatuksessa pedagogiikkaa painotetaan kaikilla osa-alueilla. (OPH s.a.) Varhaiskasvatusta, sen järjestämistä ja toimintaa ohjaavat virallisesti varhaiskasvatustilaki 13.7.2018/540 sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 (OPH 2022).

Varhaiskasvatuksen järjestämisestä vastuu on kunnilla. Kunnan velvollisuutena on järjestää varhaiskasvatusta kuntalaisten tarpeiden mukaan siinä toimintamuodoissa ja laajuudessa kuin kulloinkin on tarpeellista. Pyrkimys tulee olla järjestää varhaiskasvatusta palvelun käyttäjien lähellä sekä käyttäjien tarpeita vastaavina aukioloaikoina. (OPH 2022, 16.) Varhaiskasvatustilain (Varhaiskasvatustilaki 13.7.2018/540, 1§) mukaan varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona tai avoimena varhaiskasvatustoimintana. Myös esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatustilain (Varhaiskasvatustilaki 13.7.2018/540, 1§) edellyttämällä tavalla. (OPH 2022, 16.)

Varhaiskasvatuksen juuret ulottuvat Euroopassa aina 1820-luvulle ja Suomessa 1860-luvulle asti. Varhaiskasvatuksen pedagogiikan uranuurtajana voidaan nähdä olevan saksalainen Friedrich Fröbeliä, joka jo 1820-luvulla Saksassa kehitti omanlaistaan näkemystä pienten lasten opettamisesta sekä aloitti lastentarhatoiminnan Saksassa vuonna 1840. Fröbelin kasvatustilainissa korostettiin paljon sitä, kuinka lapsi on erilainen oppija kuin aikuinen ja tämän tulisi näkyä menetelmissä, joita lapsia opettaessa käytetään. Fröbelin kasvatustilainit rantautuivat Suomeen 1860-luvulla ja silloin myös Suomeen perustettiin ensimmäisiä lastentarhoja. Tästä ajasta varhaiskasvatuksen tarkoitus ja tavoitteet ovat muuttuneet 1930-luvun lastensuojelun avoimen toiminnan osana olevista lastentarhoista, 1970-luvun päiväkodeista, joiden tarkoituksena oli mahdollistaa vanhempien työssäkäynti aina 2010-luvulle, jolloin varhaiskasvatus nähdään osana koulutusjärjestelmää ja korostui lapsen etu ja oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. (Eerola-Pennanen, Vuorisalo & Raittila 2022, 22–25.)

Opetussuunnitelmat ovat kasvatusta ja opetusalan ohjaavia asiakirjoja. Ne koostuvat periaatteista, tavoitteista, arvoista ja ohjeista. Opetussuunnitelmien tarkoituksena on toimia ensisijaisesti pedagogisina suuntaviivoina tai reunaehtoina, joiden tarkoituksena on vastata opetuksen ja kasvatuksen sisältöihin sekä toimintatapoihin ja menetelmiin. Opetussuunnitelmien tehtävänä on siis myös ohjata pedagogiikkaa. Suomessa on kaksi kansallista opetussuunnitelmaa, jotka ohjaavat varhaiskasvatusta 0–6-vuotiaiden lasten osalta. Näitä suunnitelmia ovat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 sekä Esiopetussuunnitelman perusteet 2014. (Salminen & Poikonen 2022, 57–59.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2022 (OPH 2022, 24) on määritelty pedagogiikka varhaiskasvatuksessa seuraavanlaisesti: *“Pedagogiikalla tarkoitetaan monitieteiseen, erityisesti kasvatusta ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa, ammatillisesti johdettua ja ammattihenkilöstön toteuttamaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi”*.

Pedagogiikka ja sen painottuminen ovat varhaiskasvatuksessa keskiössä. Pedagogiikan tulee näkyä varhaiskasvatuksessa kaikessa mahdollisessa, kuten toimintakulttuurissa ja oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen sekä hoidon muodostamassa kokonaisuudessa. Jotta pedagogiikka voi toteutua varhaiskasvatuksessa parhaalla mahdollisella tavalla, tarvitaan siihen pedagogista asiantuntevuutta ja yhteisymmärrystä henkilöstön välillä siitä, kuinka voimme parhaalla tavalla edistää lapsen oppimista ja hyvinvointia. (OPH 2022, 24.)

5 KIELENKEHITYS JA KIELEN OPPIMINEN

Kielenkehitys ja kielen oppiminen on pitkä jatkumo, jonka voidaan nähdä alkavan jo kohdussa sikiön alkaessa kuulla ensimmäisiä ääniä. Pienellä lapsella kieli kehittyy nopeaa vauhtia aina vastasyntyneestä tuhisijasta ihmettelevään ja keskustelemaan kuusivuotiaaseen esikoululaiseen. Kuuden ensimmäisen ikävuoden aikana, lapsi yleensä oppii oman äidinkieltensä sanastoa sekä perusrakenteita, puhemotoriikan ja keskeisiä vuorovaikutustaitoja. Varhaisella kehityksellä on tärkeä rooli myöhemmälle kehitykselle, sillä siinä luodaan

pohja jatkuvalle kielenkehitykselle sekä kielen oppimiselle. Arkiset kohtaamiset ja yhdessäolo ovat tärkeitä lapsen kielen oppimisen kannalta, koska lapsi omaksuu kieltä ja puhetta arjessa ilman mitään erityistä opetusta. Keskeistä on vuorovaikutus ja puheella kommunikointi lapsen kanssa hänen ikätasonsa mukaan. (Niemitalo-Haapola, Haapala & Ukkola, 2020, 9–11.)

Nykyisessä maailmassa monikielisyys, perheessä puhutaan useampaa kuin yhtä kieltä, on paljon yleisempää kuin yksikielisyys ja tämä näkyy myös meillä Suomessa. Lapselle on luontaista omaksua useampia kieliä kuin yhtä kieltä. Lapsen kielelliseen kehitykseen vaikuttavat monet yksilölliset tekijät, mutta pääpiirteittäin monikielisen lapsen kielenkehitys mukaillee yksikielisen lapsen kielenkehitystä. Kielen kehityksessä on aiemmin ajateltu, että ylimääräisen kielen oppiminen olisi pois toiselta kieltä. Nykyään nähdään, että kielillä on jaettua hallintaa, eikä kaikkea tarvitse oppia ihan jokaiselle kielellä uudelleen. Lasten kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että nähdään lapsilla olevan kyky oppia useampaa kieltä, kunhan he alistuvat kielelle säännöllisesti. Poikkeuksia tietysti on ja esimerkiksi kielikyvykyys sekä kognitiiviset taidot vaikuttavat tähän, mutta useamman kielen omaksumisen ei ajatella aiheuttavan enää haittaa lapsen kehitykselle ja oppimiselle. (Smolander 2020, 337–342.)

Kielenkehitykseen vaikuttavina tekijöinä nähdään altistuksen alkamisikä sekä altistuksen määrä ja laatu. Kielen oppimisen osalta puhutaan esimerkiksi kriittisestä iästä tai sensitiivisestä iästä, jolloin lapsen kielellisen kehityksen vaiheessa parhaiten pystytään omaksua toista kieltä. Aikaikkuna on tällä hetkellä melko laaja, varhaislapsuudesta jopa teini-ikään asti. On kuitenkin nähty viimeisten vuosien aikana, että varhaislapsuudessa, ennen koulun alkua, alkaneella toisen kielen altistuksella on saavutettu yleensä hyviä tuloksia. (Smolander, 2020, 346.) Thunder ym. (2023) tutkimuksessa nostetaan esiin vuorovaikutuksen tärkeys lapsen ja aikuisen välillä kielen oppimisessa. Pieni lapsi havainnoi, kuuntelee ja tarkkailee ympäristöään ja oppii leikin kautta. Varhaiskasvatuksessa kasvattajan on tärkeää olla aktiivinen keskustelija, mallintaja ja kysymysten esittäjä, jotta lapsen kieli voi kehittyä. Tätä roolia tulee pitää yllä kaikissa erilaisissa varhaiskasvatuksen tilanteissa, esimerkiksi ulkona aikuisen tulisi mennä enemmän aktiivisesti leikkimään lasten kanssa, eikä olla passiivinen vieressä seisija. Kun aikuinen on mukana leikkimässä lasten kanssa, hän myös käyttää puhetta enemmän, verrattuna siihen, että hän seisoo pihalla

passiivisena tarkkailijana. Tutkimuksessa korostettiin myös sitä, että jo toiminnan suunnitteluvaiheessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että toiminta ja toimintaympäristö mahdollistavat aktiivista vuorovaikutusta lasten ja aikuisten välillä. (Thunder ym. 2025, 115–123.)

Kelley ym. (2020) tutkimuksessa tutkittiin yhden metodin vaikutusta lapsilla sanaston oppimiseen ja sanaston kasvamiseen. Tässä tutkimuksessa todettiin metodia käyttäneen ryhmän lasten oppineen vertailuryhmäänsä enemmän erilaista sanastoa. Keskeisenä asiana oppimisessa pidettiin sitä, että sanaston harjoittelu oli huolellisesti suunnitelluilla opetuskokonaisuuksilla, altistumiset kielelle olivat säännöllisiä ja tiettyä sanastoa kerrallaan. (Kelley ym. 2020, 4000–4015.)

6 KIELITIETOINEN VARHAISKASVATUS

Valtakunnallisissa varhaiskasvatuksen perusteissa 2022 (OPH 2022, 34–35) on nostettu esiin termi “*kielitietoinen varhaiskasvatus*”. Kielitietoisella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan sitä, että varhaiskasvatuksessa tiedostetaan kuinka erilaiset kielet ovat jatkuvasti läsnä kaikkialla. Kielitietoisuudessa on tärkeää, että varhaiskasvatuksen henkilöstö ymmärtää kielen suuren merkityksen lasten kehityksessä sekä oppimisessa. Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee ymmärtää, että kielet kehittyvät yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa ja ovat tärkeitä yhteiskuntaan kuulumisen ja identiteetin rakentumisen kannalta. Henkilöstön on tärkeää kiinnittää huomiota myös heidän omaan kielenkäyttöön sekä tiedostaa se, että he ovat varhaiskasvatuksessa lapsille kielellisiä malleja. Henkilöstön tehtävänä on rohkaista ja tukea lapsia käyttämään kieltä mahdollisimman monipuolisesti. Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten kielelliset lähtökohdat, lapsille annetaan aikaa sekä erilaisia mahdollisuuksia käyttää toista kieltä eri toiminnoissa. (OPH 2022, 34–35.)

Puhuttaessa kielitietoisuudesta, liitetään siihen usein myös termi kulttuuritietoisuus. Kieli- ja kulttuuritietoisuus ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Kieli on tärkeä osa kulttuuria ja kulttuuri näkyy kielessä. Kieli- ja kulttuuritietoisuudesta puhuttaessa kasvatuksessa ja opetuksessa tarkoitetaan sillä arvokasta ja kun-

nioittavaa suhtautumista lapsen ja hänen perheensä kulttuurilliseen sekä kielelliseen taustaan ja lähtökohtiin, valmiutta ammattilaisena muuttaa omaa toimintaa sekä lapsiryhmän toimintaa siten, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus rakentaa omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään sekä tietoisesti tuoda kielellistä ja kulttuurillista toimintaa osaksi kaikkiin erilaisiin oppimistilanteisiin ja arjen kohtaamisiin. (Malinen 2019, 20.)

Kieli- ja kulttuuritietoisessa varhaiskasvatuksessa on tärkeää nähdä perheet ja lapset yksilöinä. Vaikka joku lapsi ja hänen perheensä olisivat kotoisin Irakista, ei se automaattisesti tarkoita, että heillä on islamilaisten arvot ja perinteiset sukupuoliroolit. Yksittäisen asiakasperheen ajatusmaailma voi olla hyvinkin erilainen kuin valtaväestön ja he saattavat osallistua esimerkiksi lasten kasvatamiseen tasavertaisina huoltajina. Varhaiskasvatuksen ammattilaisina on siis tärkeää päästä eroon ennakkoluuloista ja kohdata jokainen perhe yksilöllisesti sekä keskustella heidän kanssaan heidän perheensä kielestä sekä kulttuurista. (Malinen 2019, 22.)

6.1 Kaksikielinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta on mahdollista järjestää myös kaksikielisenä varhaiskasvatuksena. Kaksikielinen varhaiskasvatus ja päätös sen järjestämisestä perustuu kunnan tai yksityisen toimijan omaan tahtotilaan. Kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa on tavoitteena käyttää hyödyksi lapsen herkkyyuskautta varhaisen kielenoppimiseen tarjoamalla lapsille monipuolisempaa kielikasvatusta. Lapsilla on näin mahdollisuus omaksua erilaisia kieliä toiminnallisesti sekä leikin kautta. Näin luodaan pohjaa kielten elinikäiselle oppimiselle ja opiskelulle. (OPH 2022, 55.)

Kaksikielinen varhaiskasvatus on jaettu kahteen eri laajuuteen; laajamittaiseen sekä suppeampaan. Laajamittainen varhaiskasvatus pitää sisällään muun muassa kotimaisten kielten kielikylvyn. Laajamittaisessa kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa tavoitteena on pyrkiä siihen, että lapsille luodaan valmiuksia toimia ympäristöissä, jotka ovat kaksi- tai monikielisiä. Suppeamassa kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa puolestaan tavoitteena on lasten mielenkiinnon herättäminen sekä myönteisen asenteen luominen eri kieliä

kohtaan. Tähän kuuluu esimerkiksi kielirikasteinen varhaiskasvatus. (OPH 2022, 55.)

Kaikenlaisen kielenoppimisen, kuten myös kaksikielisessä opetuksessa varhaisesta aloittamisesta on nähty olevan hyötyä. Varhaisen aloittamisen etuja ei pelkästään ole kielen oppiminen vaan se vaikuttaa myös muihin asioihin, kuten asenteisiin, motivaatioon sekä kielenoppimiskäsityksiin. Nämä tekijät puolestaan vaikuttavat yleensä myönteisesti oppimistuloksiin myöhemminkin. Kaksikielisen varhaiskasvatuksen tulee olla yhtä lailla suunniteltua ja tavoitteellista, kuin mikä tahansa muukin varhaiskasvatuksen toiminta. Satunnainen jonkin toisen kielen kuin pääasiallisen kielen käyttö, vaikka lauluissa tai lo-ruissa, ei vielä tee varhaiskasvatuksen toiminnasta kaksikielistä ja silloin ei voida puhua kaksikielisestä varhaiskasvatuksesta. (Mård-Miettinen, Hansell & Kvist 2023, 144–146.)

Kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa tarkoituksena on käyttää molempia kie-
liä kaikissa eri oppimisen alueissa. Kaksikielisen toiminnan tarkoituksena ei ole korvata mitään toista toimintaa tai sen vuoksi ei tule karsia oppimisen alu-
eiden sisältöjä. Tavoitteena on, että kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa eri
toiminnoissa käytetään yhden kielen sijaan kahta kieltä. Tästä toisesta kie-
lestä käytetään yleisesti termiä kohdekieli. Kohdekieltä voidaan käyttää ohja-
tussa toiminnassa tai eri arjen tilanteissa. Kaksikielisessä varhaiskasvatuk-
sessa kohdekielelle ei tulla asettamaan oppimistavoitteita vaan tavoitteet ase-
tetaan esimerkiksi kohdekielen käytön määrälle ja tavalle, miten ja missä sitä
käytetään. (Mård-Miettinen, Hansell & Kvist 2023, 147–149.)

6.2 Kielirikasteinen varhaiskasvatus

Kielirikasteinen varhaiskasvatus on kaksikielisen varhaiskasvatuksen suppe-
ampi osa-alue. Kielirikasteisuudella tarkoitetaan sitä, että varhaiskasvatuksen
säännöllisessä ja suunnitellussa toiminnassa alle 25 prosenttia käytetystä kie-
lestä on jotain muuta kieltä kuin varhaiskasvatustlain (2018/540) pykälässä 8
määriteltyä varhaiskasvatuksen kieltä. Kielirikasteisessa varhaiskasvatuk-
sessa on tavoitteena tukea lapsen kielen oppimista, motivoida lasta kielten
opiskeluun ja tuoda monipuolisemmin kieliä esiin. (OPH 2022, 56.)

Kielirikasteista varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa esimerkiksi kielisuihkutusten avulla. Kielisuihkutuksessa siihen valittu kieli tulee mukaan arjen eri toiminnoissa ja upotetaan vaivihkaa arjen puuhiin ja leikkeihin. Sen tarkoituksena ei ole opettamalla opettaa kieltä vaan tuoda kieli mukaan esimerkiksi tutujen laulujen ja lorujen kautta. Kielisuihkutuksesta sekä kielirikasteisesta toiminnasta varhaiskasvatuksessa on nähty lasten innostuvan ja kiinnostuvan erilaisista kielistä. Kasvattajat saattavat aluksi epäröidä kielirikasteisuuden käyttöönottoa, jos omista kieliopinnoista on jo aikaa kulunut. Tässä on tärkeää tukea kasvattajia kouluttamalla ja hankkimalla erilaisia materiaaleja, jotta kielirikasteisen toiminnan mukaan ottaminen olisi mahdollisimman helppoa. (Harju-Autti & Lahti 2023, 5.)

Haminan varhaiskasvatussuunnitelmassa (2022) ei vielä ole paikallisessa osiossa mainintaa kielirikasteisuudesta. Oppimisen osa-alueissa paikallisesti tunnustetaan kuitenkin mahdollisuudet kielirikasteisuudelle. Paikallisessa osiossa on nostettu esiin rikkaan sekä monipuolisen kieliympäristön huomioiminen kaikissa arjen tilanteissa. Monipuolista ja rikasta kieltä käytetään sanoittamaan erilaisia asioita, tunteita ja tilanteita. Haminan varhaiskasvatuksessa lasten kielen kehitystä tuetaan satujen, lorujen, leikkien sekä laulujen avulla päivittäin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tiedostaa, että heidän tapansa käyttää kieltä toimii mallina lapsille. (Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 59.) Kielirikasteisen toiminnan kehittämiseksi on hyvä pohja Haminan varhaiskasvatuksessa, vaikka sitä ei siellä vielä ole.

7 MUUTOSJOHTAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuksessa on koettu suuria muutoksia viimeisten 10 vuoden aikana. Varhaiskasvatustalain uudistettiin ja uusi laki tuli voimaan vuonna 2018. Uuden lain myötä eri ammattiryhmien kelpoisuusehtoja tarkennettiin, uusi ammattiryhmä luotiin sekä eri ammattiryhmien vastuita ja tehtäviä laitettiin uusiksi. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet valmistuivat vuonna 2022 ja otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta. Tämän pohjalta kunnat sekä yksityiset toimijat ovat työstäneet omia varhaiskasvatussuunnitelmia. Elokuussa 2025 tuli voimaan esi- ja perusopetuksen tuen uudistus, joka on yksi suurimpia uudistuksia esiopetuksen puolella.

Varhaiskasvatuksen muutostilanteissa on tärkeää nostaa esiin kaikissa tilanteissa lapsen etu. Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja pedagogisen johtamisen taustalla pidetään tärkeimpänä asiana lapsen edun ajaminen kaikessa toiminnassa sekä päätöksenteossa (Fonsén 2014, 99). Uudet toimintatavat ja muutokset kuluttavat useimmiten työntekijöiden voimavaroja. Voimavarojen ollessa vähissä, vaikuttaa se työn laatuun ja tässä tilanteessa varhaiskasvatuksen laatuun. Usein julkisella sektorilla koetaan, että työhön varattujen resurssien ja työn laadun välillä on jännitettä. (Hjelt & Karila 2021, 106.) Jotta jännitteitä ei tulisi, on tulisi erityisesti muutostilanteisiin varata hyvät resurssit, jotta toimintatavat voidaan ottaa hyvin käyttöön, eikä työn laatu heikkene.

Varhaiskasvatuksessa johtamisessa pidetään tärkeänä keskustelevaa kulttuuria. Työyhteisöön sekä tiimeihin tulee luoda avoin keskustelukulttuuri sekä rakenteet keskustelulle. Ilman yhteistä keskustelua ei voida tehdä muutoksia tai luoda uusia toimintatapoja. Johtajan on tärkeää kuunnella omaa työyhteisöään sekä tuntea sen jäsenet. Henkilökunnan yhteisöllisyyttä sekä tiimien välistä yhteistyötä pidetään tärkeänä voimavarana varhaiskasvatuksessa. Uusien toimintatapojen opettelussa on hyvä päästä keskustelemaan työyhteisön kanssa, jakamaan ajatuksia ja kokemuksia sekä saamaan erilaisia näkökulmia sekä vinkkejä työskentelyyn. Rakenteissa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että aikaa keskustelulle on riittävästi, kuten viikoittaiset tiimipalaverit tai pedagogiset suunnitteluillat. (Fonsén 2014, 103.)

Muutokset herättävät erilaisissa työntekijöissä erilaisia tunteita, toiset ottavat ne ilolla vastaan ja toisille ne ovat järkytys tai luovat pelkoa. Tämän vuoksi muutoksissa esihenkilöiden taidot ovat tärkeässä roolissa sen suhteen, kuinka muutos onnistuu ja saadaan vietyä läpi. Esihenkilön on hyvä valmistella työntekijöitä henkisesti muutoksen vastaanottamiseen, asiasta kertominen ennakoon ja työntekijöiden kanssa keskustelu siitä, minkälaisia ajatuksia muutokset heissä ja heidän tiimissään herättävät, ovat merkityksellisiä muutokseen sopeutumisessa. On tärkeää ylläpitää hyvää yhteishenkeä työyhteisössä ja tiimeissä, sillä muutoksen vastaanottaminen on helpompaa yhdessä kuin yksin. Muutoksella tulee olla selkeä tavoite, miksi muutos tehdään. Purkamalla auki muutoksen taustoja ja tavoitteita on mahdollista luoda yhteinen ymmärrys siitä, miten muutos vaikuttaa työntekijän työnkuvaan jatkossa. Yhteinen ym-

määritys luo paremman pohjan muutokselle, epävarmuus ja epätietoisuus lisäävät vain turhaa spekulatiota ja murentavat pohjaa muutoksen läpi viemiseltä. (Pirinen 2023, 17–22.)

Samanlaisia asioita nousi esiin Tuuli Turjan (2021) tutkimuksesta, jossa tarkasteltiin hoitotyön ammattilaisten suhtautumista muutoksiin. Tässä tutkimuksessa keskeisenä työhyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi nousi se, että hoitotyön ammattilaiset olivat saaneet tietoa organisaatiomuutoksesta jo suunnitteluvaiheessa. Ne työntekijät, jotka olivat saaneet tietoa muutoksista jo aiemmassa vaiheessa, kokivat olevansa arvostetumpia ja he kokivat voivansa vaikuttaa asioihin työpaikallaan. He myös olivat tyytyväisempiä esihenkilöidensä toimintaan. (Turja 2021.)

Alhanen ym. (2019, 18) kirjoittavat siitä, kuinka muutoksen saattaminen osaksi uutta työtapaa, tarvitaan aikaa ja se tapahtuu vaiheittain. Jotta muutos voisi olla onnistunut, vaatii se kaikilta eri tason toimijoilta, kuten työntekijät, lähiesihenkilöt ja johtajat, uusien toimintatapojen ja ajatusmallien omaksumista. Ammattilaisten tulee ymmärtää, minkä on muututtava nykyisessä työskentelyssä ja millaisten vaiheiden kautta muutoksessa edetään kohti uutta työskentelytapaa. Muutossuunnitelmien tulisi olla koko organisaation kaikkien jäsenten saatavilla ja yhteistä omaisuutta. Tämä on tärkeää osallisuuden ja muutokseen sitoutumisen kannalta. Kun tehdään yhdessä, antaa se paremman pohjan muutoksen onnistumiselle. (Alhanen ym. 2019, 18.)

Sekä Pirisen (2023) kirjasta, että Turjan (2021) tutkimuksesta ja Alhasen ym. (2019) oppaasta käy ilmi se, että jos haluaa onnistua muutosjohtamisessa, on tärkeää tiedottaa ja kertoa muutoksista ja uudistuksista työntekijöille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Muutosprosessin eri vaiheissa työntekijöiden mukaan ottaminen, kuuleminen ja asioista tiedottaminen tukevat muutosta sekä työntekijöiden työhyvinvointia.

8 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa Haminan varhaiskasvatukselle suunnitelma “Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa” ja sen tavoitteena on kehittää kielirikasteista toimintaa Haminan varhaiskasvatukseen yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmiin ja esiopetusryhmiin.

Tutkimuskysymykset opinnäytetyössä ovat:

- Miten on Haminan varhaiskasvatuksen henkilökunta arvioi omaa kielitaitoaan ja tietämystään kielirikasteisesta toiminnasta?
- Mitä kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa voisi olla varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkemysten mukaan?
- Miten kielirikasteista toimintaa voidaan toteuttaa Haminan varhaiskasvatuksessa?

9 TUOTEKEHITYSPROJEKTIN TOTEUTUS JA TULOKSET

Tuotekehityksellä yleensä tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa on tarkoituksena kehittää joko uusi tai parannettu tuote. Tuotekehitys on prosessi, johon sisältyy useampia vaiheita, kuten kehitysprojektin käynnistäminen, luonnostelu, kehittäminen ja viimeistely. Tavoitteiden saavuttamista mahdollisimman hyvin pidetään tärkeänä pyrkimyksenä tuotekehityksessä. (Jokinen 2010, 9–10.) Opinnäytetyö on ollut tuotekehitys, koska siinä luotiin jotain uutta Haminan varhaiskasvatukseen.

Seuraavissa luvuissa käsitellään tuotekehitysprosessin eri vaiheita. Luvuissa kuvataan, mitä eri menetelmiä eri prosessin vaiheissa on käytetty, kuinka varhaiskasvatuksen henkilökuntaa on osallistettu ja miten kerättyä aineistoa on analysoitu ja hyödynnetty kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa tehtäessä. Viimeisestä prosessin vaiheesta löytyy valmis tuotos sekä valmiista suunnitelmasta saatu palaute.

9.1 Tuotekehitysprojektin käynnistäminen

Tuotekehityksessä uuden projektin käynnistäminen vaatii aina sen, että on olemassa tarve uudelle tuotteelle tai olemassa olevan tuotteen parantamiselle. Pelkkä tarve ei riitä uuden projektin käynnistämiseksi, vaan tulee myös nähdä, että kehitettävällä tuotteella olisi toteutumismahdollisuuksia. (Jokinen 2010, 17.) Opinnäytetyön ensimmäisessä vaiheessa kävin keskusteluja varhaiskasvatuspäälliköiden (eläköityneen sekä nykyisen) kanssa siitä, minkälaiselle opinnäytetyölle Haminan varhaiskasvatuksessa olisi tarve. Keskusteluissa tuli ilmi tarve englanninkieliselle varhaiskasvatukselle. Aiemmin on kokeiltu englanninkielisen ryhmän perustamista, mutta sinne ei ole ollut riittävästi hakijoita. Tämän pohjalta heräsi ajatus kielirikasteisesta toiminnasta, joka ei olisi sidottu vain yhteen lapsiryhmään, vaan sitä voisi toteuttaa useimmissa ryhmissä, niin varhaiskasvatuksen kuin esiopetuksen puolella.

Tämän pohjalta tutustuin Haminan kaupungin strategiaan, strategiaan tavoitteisiin kasvat- ja koulutuspalveluiden osalta sekä Haminan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lokakuussa 2024 kävin Haminan varhaiskasvatuksen MO-NIKU-vastaavien sekä S2-opettajien tapaamisessa kertomassa opinnäytetyöni aiheesta. Tapaamisessa osallistujat olivat innoissaan opinnäytetyöni aiheesta ja sanoivat odottavansa, että opinnäytetyöni valmistuu ja kielirikasteista toimintaa päästään kehittämään sekä toteuttamaan Haminan varhaiskasvatuksessa. Alkuvuodesta 2025 teimme Haminan varhaiskasvatuspäällikön kanssa sopimuksen opinnäytetyöstä ”Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa”.

9.2 Suunnitelman luonnostelu

Tuotekehityksessä prosessin toinen vaihe on luonnostelu. Tässä vaiheessa etsitään erilaisia vaihtoehtoja kehitettävälle tuotteelle. Tärkeää ei ole vielä lyödä tarkasti lukkoon tuotteen ominaisuuksia vaan luonnostella erilaisia vaihtoehtoja, joita sitten analysoidaan, testataan ja tehdään lopulliset päätökset seuraavaan vaiheeseen. (Jokinen 2010, 21–22.)

Kun opinnäytetyön suunnitelma valmistui, hain tutkimusluvan Haminan kaupungilta. Tutkimusluvan saatua aloin tekemään sähköistä kyselyä Haminan kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijöille.

9.2.1 Sähköinen kysely

Kyselylomakkeet ovat tavallisimpia aineiston keräämiseen käytettävistä tavoista, kun kyseessä on määrällinen tutkimusmenetelmä. Kyselylomaketutkimuksessa kirjallisen kysymyksen lukee vastaaja itse ja hän myös vastaa kysymykseen kirjallisesti. Tämän tyylinen aineiston kerääminen soveltuu hyvin tilanteeseen, jossa kyselylomakkeeseen vastaamassa on suuri joukko ihmisiä. Kyselylomakkeissa etuna on se, että yleensä vastaaja jää tuntemattomaksi, kun taas riskinä on alhainen vastausprosentti. (Vilka 2021, 94.)

Sähköisen kyselyn tarkoituksena oli tuottaa aineistoa siitä, onko kielirikasteinen toiminta varhaiskasvatuksen työntekijöille tuttua entuudestaan, miten he arvioivat oman englannin kielen taitonsa, onko heille kiinnostusta aloittaa kielirikasteista toimintaa oman lapsiryhmänsä toiminnassa sekä sitä, minkälaista tukea he tarvitsivat kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi. Tällaisissa tilanteissa, kun havaintoyksikkönä on henkilö itse ja häntä koskevat asiat, kuten asenteet ja mielipiteet, käytetään yleisesti kyselylomakkeita tiedonkeruussa (Vilka 2007, 28). Sähköisen kyselyn kysymykset on tehty niin, että ne vastaavat edellä mainittuihin kysymyksiin. Sähköinen kysely löytyy liitteistä (liite 3).

Sähköiseen kyselyssä kaksi ensimmäistä kysymystä kartoittivat vastaajan sen hetkistä tilannetta, millä ammattinimikkeellä ja minkä ikäisten lasten kanssa hän työskenteli. Sen jälkeen vastaaja arvioi omaa kielitaitoaan sekä kertoi, onko hän kuullut kielirikasteisesta toiminnasta. Tämän jälkeen vastaaja vastasi ensimmäiseen avoimeen kysymykseen, jossa kysyttiin, mitä kielirikasteisella toiminnalla hänen mielestään tarkoitetaan. Seuraavaksi kysyttiin vielä vastaajien kiinnostuksesta ottaa kielirikasteinen toiminta osaksi omaa työskentelyä. Viimeisenä oli avoin kysymys, jossa vastaaja pääsi kertomaan, minkälaista apua tai tukea hän kaipaisi kielirikasteisen toiminnan käyttöönottomiseksi lapsiryhmässä. Sähköinen kysely pyrittiin tekemään mahdollisimman lyhyeksi ja sellaiseksi, että siihen on ollut nopea vastata hektisessä arjessa. Kysymykset on muodostettu niin, että niistä saatiin se tieto, mitä sähköisellä kyselyllä oli tarkoitus saada.

Sähköinen kysely on testattu ensin hallinnon tiimissä varhaiskasvatusyksiköiden johtajilla ja apulaisjohtajille. He vastasivat kyselyyn ja antoivat tämän jälkeen palautetta sanallisesti. Palautteen perusteella muokkasin vielä kysymyksen *“Olen kiinnostunut ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi lapsiryhmäni toimintaa.”* muotoon: *“Olen kiinnostunut ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi omaa työskentelyäni lapsiryhmässä.”*. Tällä muutoksella haluttiin korostaa jokaisen työntekijän omaa työskentelyä lapsiryhmässä. Varhaiskasvatuksen opettajalla on aina pedagoginen vastuu lapsiryhmän toiminnasta, mutta toimintaa toteuttaa kaikki lapsiryhmässä työskentelevät ammattilaiset.

Testauksen jälkeen sähköinen kyselylomake lähetettiin koko Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstölle niin, että minä lähetin linkin kyselyyn sekä tutkimustiedotteen varhaiskasvatusyksiköiden johtajille sekä apulaisjohtajille ja he lähettivät sen edelleen eteenpäin omalle henkilöstölleen. Tämä toimintamalli mahdollisti sen, ettei minun ole tarvinnut käsitellä työntekijöiden sähköpostiosoitteita. Kysely oli auki kaksi viikkoa, 24.3.-6.4.2025 välisen ajan. Kyselyn asetuksista poistettiin käytöstä kohta *“sähköpostiosoitteiden kerääminen”*, jotta jokaisen vastaajan anonymiteetti saatiin säilytettyä.

Sähköpostitse lähetetyissä kyselyissä on tärkeää etukäteen varmistaa, että vastaajilla on mahdollisuus internetin sekä sähköpostin käyttöön (Vilkka 2021, 95). Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstöstä kaikilla on ollut käytössään työsähköposti sekä työpuhelimet, joiden avulla sähköiseen kyselyyn vastaaminen on onnistunut. Sähköinen kysely toteutettiin Google Formsilla, koska Haminan kaupungilla on käytössään Google-työkalut. Kyselyyn vastaaminen tapahtui anonymisti, eikä henkilötietoja ole kerätty. Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä, että kysymyksiä, joissa oli vastausvaihtoehdot.

9.2.2 Sähköisen kyselyn aineiston analyysi

Avoimien kysymysten vastausten analysoinnissa käytin apuna teemoittelua. Teemoittelussa tavoitteena on pyrkiä hahmottamaan keskeisiä kysymyksissä esiin nousseita aihepiirejä eli teemoja (Hakala 2024). Teemoittelu sopii hyvin monenlaisiin aineistonkeruumenetelmiin, kuten haastattelut, kirjoitelmat ja

muut tekstit ja sen vuoksi se valikoitui tämän sähköisen kyselyn avointen kysymysten vastausten analysointiin. Teemoittelussa nostetaan esiin se, mitä kustakin eri teemasta on sanottu. Teemoittelussa lukumäärillä ei ole väliä vaan siinä on kyse laadullisen aineiston ryhmittelemisestä ja pilkkomisesta eri aiheiden mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Taulukosta 1 näkee esimerkin, kuinka teemoittelua on tehty analysoidessa sähköisen kyselyn avoimia vastauksia.

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelusta

Alkuperäinen lainaus	Pelkistetty lainaus	Alateema	Yläteema
<i>“Omaa kielitaitoa pitäisi vahvistaa ja tämä olisi itselle ihan uusi toiminta niin kyllä kaipaisi vinkkejä miten tätä voisi lähteä toteuttamaan ja toki erilaiset materiaalit toiminnan tueksi.”</i>	Oman kielitaidon vahvistaminen. Vinkkejä, miten toteuttaa uutta toimintaa. Materiaaleja toiminnan tueksi.	Valmiit materiaalit ja toimintavat, kielitaidon vahvistaminen	Materiaalit
<i>”Käytännön vinkkejä, valmista materiaalia. Hoitajien aika vähissä suunnittelun suhteen. Lauluja löytyy netistä. Numero/kirjain-kortteja löytyy joka eskarista samoin kuvatuksia ja kirjoja. Ja luovuutta toki jokaiselta työntekijältä.”</i>	Käytännön vinkit ja valmis materiaali. Olemassa olevien materiaalien hyödyntäminen. Jokaisen työntekijän luovuus.	Kuvatuki, valmiit materiaalit (laulut, lorut, numero ja kirjain -kortit, kirjat), luovuus	Materiaalit
<i>“Vertaistukea ja kokemusta jo kielirikasteisen toiminnan toteuttajilta”</i>	Toteuttaneelta työntekijältä vertaistukea.	Vertaistuki	Työntekijät
<i>”Lisää aiheeseen liittyvää koulutusta.”</i>	Lisää koulutusta kielirikasteisuudesta.	Koulutus	Työntekijät

Tutkimustapaa, jossa tietoja tarkastellaan numeerisesti, kutsutaan kvantitatiiviseksi menetelmäksi eli määrälliseksi tutkimusmenetelmäksi. Tällöin tutkittavia asioita ja niiden ominaisuuksia tarkastellaan ja kuvataan yleisesti numeroiden avulla. Tarkoituksena on vastata esimerkiksi kysymyksiin, kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Määrällisessä tutkimuksessa tutkimustieto saadaan numeroina ja tuloksen esitetään numeroina. Tutkija tehtävänä on tulkita ja selittää numerotiedot sekä kuvailla miten eri asiat liittyvät toisiinsa. (Vilkkä 2007, 13–14.)

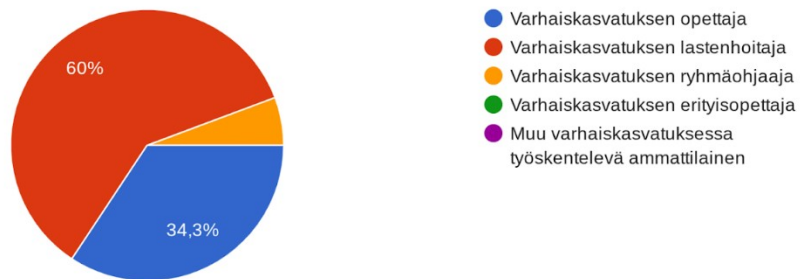
Suljetuissa kysymyksissä, joissa oli vastausvaihtoehdot valmiina, vastaukset analysoitiin frekvenssijakaumina ja prosentteina eli kyseessä on määrällinen

tutkimusmenetelmä, koska saatu aineisto on numeerinen ja sitä analysoidaan numeroiden kautta. Kyselyjen tuloksia tulen säilyttämään henkilökohtaisella työpaikkani salasanalla suojatulla Google-tilillä Drivessä kuukauden ajan opin- näytetyön valmistumisen jälkeen ja tämän jälkeen kyselyn tulokset poistetaan lopullisesti.

9.2.3 Sähköisen kyselyn tulokset

Sähköinen kysely on lähetetty noin 150:lle Haminan varhaiskasvatuksen työn- tekijälle. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 35 kappaletta, vastausprosentti oli 23,3 %. Suurin osa vastaajista oli varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, toiseksi suurin osa oli varhaiskasvatuksen opettajia ja kolmas vastaajaryhmä oli var- haiskasvatuksen ryhmäohjaajat. Vastauksia ei tullut varhaiskasvatuksen eri- tyisopettajilta tai muilta ammattiryhmiltä (kuva 3).

Ammattinimike
35 vastausta

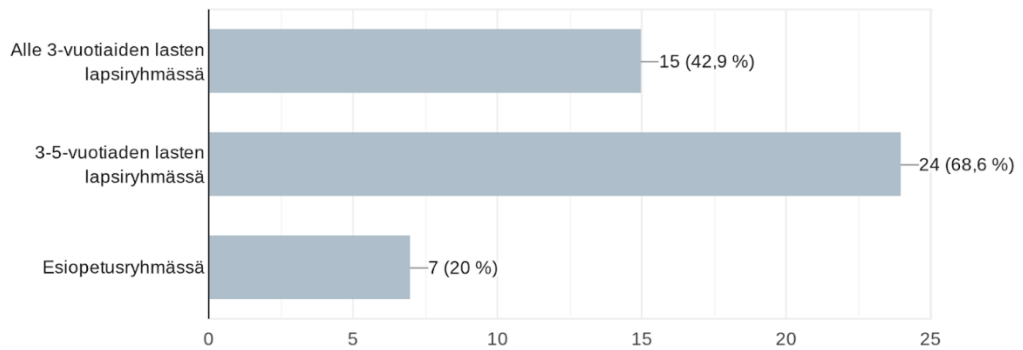

Kuva 3. Eri ammattien edustajien vastaamisosuudet

Suurin osa vastaajista työskenteli vastaushetkellä 3–5-vuotiaiden lasten lapsi- ryhmässä. Seuraavaksi eniten vastaajista työskenteli alle 3-vuotiaiden parissa ja vähiten vastaajista työskenteli esiopetuksessa (kuva 4). Kyselyssä oli mah- dollisuus vastata useampia ikäryhmiä, koska osassa taloista oli ryhmiä yhdis- teltä ja/tai henkilökuntaa oli jaettu kahden tai useamman ryhmän kesken.

Työskentelen kaudella 2024-2025 (voit valita useamman vaihtoehdon)

35 vastausta

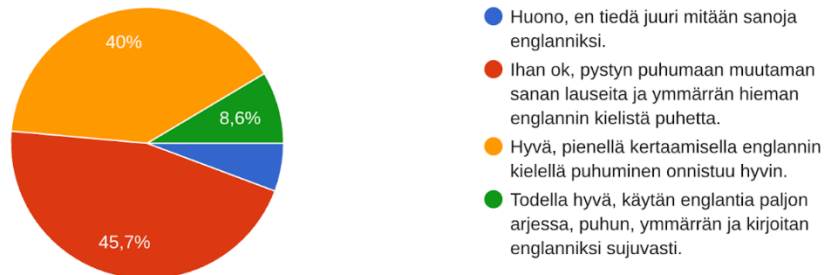

Kuva 4. Vastaajien työskentely lapsiryhmässä kaudella 2024–2025

Suurin osa vastaajista, yhteensä 85,7 % (n=33), koki oman kielitaitonsa joko tasolle "ihan ok" tai "hyvä". Vastaajista vain 5,7 % (n=2) koki oman englannin kielen taitonsa huonoksi ja puolestaan 8,6 % (n=3) koki sen todella hyväksi (kuva 5).

Oma kielitaitoni mielestäni on...

35 vastausta

Kuva 5. Vastaajien oma arvio kielitaidostaan

Vastaajien omaa mielipidettä heidän omasta kielitaidostansa halusin kysyä siksi, että tekemieni havaintojen perusteella, oma ajatus omasta kielitaidosta vaikuttaa usein siihen, miten paljon uskalletaan käyttää jotakin toista kieltä kuin äidinkieltään.

Seuraavaksi kysyttiin, ovatko työntekijät kuulleet kielirikasteisesta toiminnasta ja tietävätkö he, mitä sillä tarkoitetaan. Suurin osa vastaajista, yhteensä 68,6 % (24 vastaajaa), vastasi, että he olivat kuullut kielirikasteisesta toiminnasta ja tietävät, mitä sillä tarkoitetaan. Tämän jälkeen oli avoin kysymys, jossa kysyt-

tiin vastaajien näkemystä siitä, mitä kielirikasteisella toiminnalla heidän mielestään tarkoitetaan. Avoimia vastauksia tuli yhteensä 35 kappaletta, ja niistä nousi esiin kaksi eri yläteemaa: kielirikasteisuus kuuluu kaikille lapsille ja kielirikasteisuudella tarkoitetaan s2-opetusta, jota annetaan niille lapsille, joiden äidinkieli ei ole suomi.

“S2-lasten kanssa toimintaa. Käytetään erilaisin keinoin kuvien kanssa selkeitä lauseita, moomin language, lukulumo. Luetaan kirjoja ja lorutellaan. Lauletaan ja kuunnellaan lauluja. Monipuolista kielen käyttöä.”

“Toimintaan lisätään esim. englanninkielisiä lauluja musiikkihetkille, sanoitetaan kuvakirjasta sanoja sekä suomeksi että englanniksi, sanotaan lyhyitä fraaseja (esim. kiitos, ole hyvä, hyvää ruokahalua) sekä suomeksi että englanniksi yms.”

Kuten edellä olevista vastauksista käy ilmi, osa vastaajista kokee, että kielirikasteinen toiminta tarkoittaisi s2 eli suomi toisena kielenä statuksella olevien lasten kielen opetusta. Vastauksissa myös pohditaan, onko se suomen kielen monipuolista käyttämistä vai jonkun toisen kielen käyttämistä arjessa. Suurimmalla osalla vastaajista oli myös tietoa, mitä kielirikasteisuudella tarkoitetaan, ja se näkyi vastauksissa.

Suurin osa vastaajista, yhteensä 82,9 % (n=29), vastasivat olevansa kiinnostuneita ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi omaa työskentelyään lapsiryhmässä. Tämä oli minulle positiivinen yllätys. Mielestäni on ollut helpompaa tuoda kentälle uudenlaista toimintakulttuuria, jos henkilöstö pääsääntöisesti on suhtautunut asiaan jo etukäteen myönteisesti.

Lopuksi kyselyssä vielä kysyttiin: “Minkälaista apua tai tukea kaipaisit kielirikasteisen toiminnan käyttöön ottamiseksi lapsiryhmässä?”. Tähän kysymykseen tuli yhteensä 35 vastausta. Teemoittelun kautta esiin nousivat seuraavat yläteemat: materiaalit ja työntekijät. Materiaalien kohdalla alateemoina nousi esiin valmiit materiaalit, valmiit toimintamallit ja kuvatuki. Vastauksista nousi esiin, että monet vastaajista toivoivat valmiita materiaaleja, valmista kuvatukea sekä valmiita toimintamalleja siitä, miten kielirikasteista toimintaa kannattaisi alkaa toteuttaa omassa lapsiryhmässä. Työntekijöiden osalta alateemoja

olivat koulutus, kiinnostus, viestintä ja vertaistuki. Näissä vastauksissa nousi esiin ne, mitä työntekijät toivovat esihenkilöiltään ja kollegoiltaan, jotta heidän olisi helpompi lähteä toteuttamaan kielirikasteista toimintaa omassa lapsiryhmässään. Esihenkilöiltä kaivattiin koulutusta tai lupaa kouluttautua aiheen tii- moilta sekä asiasta kiinnostuneelta ja innostuneelta kollegalta vertaistukea toi- minnan aloittamiseksi. Ja jos taas työntekijä oli jo itse kiinnostunut kielirikastei- sen toiminnan aloittamisesta, esihenkilöltä kaivattiin tukea ja kannustusta aloittamiseksi. Vastauksissa nousi myös esiin, että toivottiin selkeää suunnitel- maa, yhteisiä toimintatapoja sekä yhteistä viestintää kielirikasteisesta toimin- nasta.

Sähköisen kyselyn perusteella Haminan varhaiskasvatuksen henkilökunnalta löytyy sekä tietoa, että kiinnostusta kielirikasteisen toiminnan käyttöönotta- miseksi. Vastausprosentin jäätyä kuitenkin pieneksi 23,3 % (n=35), ei voida olettaa, että tämä kattaisi koko Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstön aja- tuksia, mutta sen voidaan nähdä antavan suuntaviivoja, mihin suuntaan suun- nitelmaa tulisi viedä.

9.3 Kielirikasteisen suunnitelman kehittäminen

Tuotekehittelyprojektin kolmas vaihe on kehittäminen. Siinä tarkoituksena on tes- tata luonnosvaiheesta jatkoon päässeitä luonnoksia ja valita sitten paras luon- nos, jota lähdetään suunnittelemaan yksityiskohtia myöten valmiiksi. Luonnos- vaiheen jälkeen tuotteet ovat vielä periaatteellisia ja kehittämissä niiden suun- nitelmat muuttuvat yksityiskohtaisemmiksi ja tarkemmiksi, jotta tuote voidaan viedä viimeistelyyn. (Jokinen 2010, 89.)

Opinnäytetyön kolmannessa vaiheessa MONIKU-ryhmän jäsenillä oli mahdol- lisuus osallistua kielirikasteisen toiminnan suunnitteluun. MONIKU-ryhmän jä- senille lähetettiin kutsu (liite 6) Aivorihi-työskentelyyn, joka on yksi ketterän kehittämisen menetelmistä. Kolmanteen vaiheeseen kuului myös varhaiskas- vatuksen kehittämisiltapäivän pitäminen etänä Google Meetillä, johon oli mah- dollisuus kaikilla Haminan varhaiskasvatuksen halukkailla työntekijöillä osallis- tua, tilanteen niin salliessa. Kutsu kehittämisiltapäivään (liite 7) on mennyt var- haiskasvatusyksiköiden johtajien ja apulaisjohtajien kautta sähköpostitse.

MONIKU-ryhmän jäsenet saivat kutsun aivoriihi-työskentelyyn omalta esihenkilöltään. Kutsussa kerrottiin tapaamisen luonne sekä se, että työskentelyyn osallistuminen on heille vapaaehtoista, eikä se sitouta heitä mihinkään. Työskentelyyn varattiin aikaa 2,5 tuntia. Aivoriihi-työskentely pidettiin Uuden-Summan päiväkodilla 16.4.2025 ja siihen osallistui 5 työntekijää eri yksiköistä. Osallistujat täyttivät suostumuslomakkeet ennen työskentelyn aloittamista (liite 5).

9.3.1 Aivoriihi-työskentely

Aivoriihi on yksi luovan ongelmanratkaisun menetelmä. Aivoriihessä on tarkoituksena turvallisessa ympäristössä kehittää mahdollisimman suuri määrä luovia ideoita, periaatteena on, että määrä tuottaa laatua. Aivoriihessä tavoitteena on, että kaikki ryhmän jäsenet osallistuvat työskentelyyn ja kukaan ei jää syrjään. (Aivoriihi s.a.) Ryhmän osallistujamäärän tulisi olla 5–10 osallistujan välillä, jotta saadaan riittävästi erilaisia näkemyksiä, mutta niin, että jokaisella on oikeasti mahdollisuus osallistua. Työskentelyssä tulee olla nimettyä johtaja ja sihteeri. Johtajan tehtävänä on pitää keskustelua yllä ja varmistaa, että jokainen osallistuu keskusteluun. Sihteeri puolestaan kirjaa ylös keskustelussa tulleet ideat. Työskentelyyn on hyvä varata 1–2 tuntia, jotta aikaa on riittävästi. Työskentelyn aluksi esitellään ongelma, käydään läpi pääsäännöt ideointiin ja sen jälkeen aletaan ideoimaan. (Jokinen 2010, 40–42)

Aivoriihi-työskentelyä aloin valmistelevaan henkilökunnan sähköisen kyselyn vastausten perusteella. Teemoittelua tehdessäni viimeisen avoimen kysymyksen: *“Minkälaista apua tai tukea kaipaisit kielirikasteisen toiminnan käyttöön ottamiseksi lapsiryhmässä?”* osalta keräsin sieltä vastauksia, joita oli hyvä käsitellä isommalla porukalla ja miettiä yhdessä vastauksia. Näitä olivat työntekijän kiinnostuminen kielirikasteisuudesta, materiaalit ja koulutus, yhteiset toimintatavat ja viestintä. Käänsin nämä asiat vielä kysymyksiksi aivoriihi-työskentelyä varten:

1. Miten saadaan varhaiskasvatuksen työntekijät innostumaan kielirikasteisesta toiminnasta?
2. Minkälaista koulutusta/materiaaleja tarvitaan kielirikasteisesta toiminnasta?

3. Mitä voisi olla konkreettiset ja yhteiset toimintatavat koko Haminan varhaiskasvatuksessa?
4. Miten kielirikasteisuudesta viestitään/tiedotetaan?

Olin alustavasti pyytänyt yhtä osallistujaa toimimaan aivoriihen johtajana, mutta hän joutui viime hetkellä perumaan osallistumisensa. Muuttuneen tilanteen takia, päätin, että toimin sekä aivoriihen vetäjänä, että sihteerinä. Näin pääsimme aloittamaan työskentelyn heti osallistujien saavuttua. Aluksi esittelin osallistujille aivoriihi-työskentelyn toimintaperiaatteet ja tämän jälkeen käytiin haasteet, joihin oli tarkoitus löytää vastauksia työskentelyllä.

Työskentelystä saatu aineisto dokumentoitiin valokuvaamalla ja valokuvat säilytetään työpaikkani henkilökohtaisella salasana suojatulla Google-tilillä. Alkuperäiset materiaalit poistettiin ja tuhottiin heti valokuvaamisen jälkeen. Valokuvat poistetaan pysyvästi sen jälkeen, kun on kulunut kuukausi opinnäytetyön valmistumisesta. Vastauksista tein yhteenvedot, sillä aineisto jäi melko pieneksi. Seuraavassa luvussa on tarkemmin esitelty aineistojen yhteenvedot.

9.3.2 Aivoriihi-työskentelyn tulokset

Ensimmäisenä haasteena meillä oli: "Miten saadaan varhaiskasvatuksen työntekijät innostumaan?" Tähän tuli nopeasti osallistujilta erilaisia vastauksia.

Vastauksia nousivat esiin seuraavat asiat:

- Vastuuhenkilöt
- Asenne
- Valmiita materiaalit
- Koulutukset ja vierailut
- Riittävästi aikaa perehtyä ja suunnitella

Näistä asioista osallistujat valitsivat ratkaisuksi valmiit materiaalit. Keskusteluissa nousi esiin, että valmiiden materiaalien avulla uuden toimintakulttuurin aloittamisesta tehdään mahdollisimman helppoa ja vaivatonta. Materiaalien tulisi myös olla lasten ikätasot huomioivaa eli erilaista materiaalia esiopetukseen ja erilaista varhaiskasvatukseen. Osa osallistujista koki, että sähköinen materi-

aali Google Drivessä voisi olla hyvä, mutta suurimman osan mielestä konkreettinen "materiaalisalkku" helpottaisi kielirikasteisen toiminnan käyttöönottoa arjessa.

Toisena haasteena oli: "Minkälaista koulutusta/materiaaleja tarvitaan?" Tämän kohdalla kestitkin hieman kauemmin osallistujilta saada ideoita ja ajatuksia.

Asiat, jotka nousivat esiin:

- Valmiit laulut ja lorut (niihin sanat ja kuvat)
- Helposti saatavilla oleva materiaali (lapsen ikätason huomioiva)
- Tavoitteellinen ja johdonmukainen materiaali
- Koulutus (erityisesti käytännönläheistä koulutusta)
- Säännölliset tapaamiset

Keskustelujen jälkeen osallistujat valitsivat näitä asioita yhdistellen ratkaisuksi valmiin materiaalin sekä säännölliset tapaamiset. Keskustelu valmiista materiaalista jatkui ensimmäisen haasteen pohjalta myös tässä kohtaa. Koettiin, että valmista materiaalia tulisi olla tarjolla erilaisia ja niitä tulisi olla saatavilla niin sähköisesti kuin konkreettisesti. Työntekijöitä on erilaisia ja heillä on erilainen tapa käyttää valmista materiaalia työssään. Valmiita "materiaalipaketteja" olisikin hyvä olla 2–3 erilaista hieman eri tavoin tehtyä. Toisena ratkaisuna nousi esiin säännölliset tapaamiset. Jokaisesta yksiköstä olisi hyvä nimetä 1-2 henkilöä, joiden vastuulla olisi tuoda kielirikasteisen toiminnan viestiä omaan yksikkönsä. Nämä vastuuhenkilöt voisivat tavata säännöllisesti muutaman kerran vuoden aikana, jakaa kokemuksiaan ja saadakseen vertaistukea.

Kolmantena haasteena oli: "Mitä voisi olla konkreettiset ja yhteiset toimintatavat koko Haminan varhaiskasvatuksessa?" Tähän haasteeseen vastausten saaminen kesti kaikista pisimpään osallistujilla. Moni pohti ääneen, että mitä tällä oikein tarkoitetaan. Pohdinnan jälkeen muutamia ajatuksia kuitenkin saatiin ja niissä nousi esiin asiat:

- Yhteiset tapaamiset ja vastuuhenkilöt
- Esihenkilön tuki
- Selkeä suunnitelma, miten otetaan käyttöön
- Vuosikelloon kirjaukset (joka kuukaudelle oma loru/laulu)
- Kielirikasteisuus näkyviin kaupungin virallisissa suunnitelmissa

Tämän haasteen kohdalla keskusteluun nousi osallistujien osalta se, että tämän ei tulisi olla liian "virallista" ja ei tulisi olla "pakkoa", jotta toiminnan aloittaminen olisi mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Paljon puhututti myös englannin kielen taito, jos työntekijä kokee, ettei englantia osaa, niin miten häntä saisi kielirikasteisuudesta kiinnostumaan? Näistä teemoista ratkaisuksi nousi keskustelujen jälkeen yhteiset tapaamiset ja vastuuhenkilöiden nimeäminen. Koettiin, että yhteisissä tapaamisissa voidaan käydä yhteistä keskustelua sekä jakaa kokemuksia ja hyviksi havaittuja materiaaleja. Yhteinen innostus vie pitkälle.

Neljäntenä haasteena oli: "Miten kielirikasteisuudesta viestitään/tiedotetaan?" Haasteen esitellessäni nousi kysymys, kenelle viestitään ja tiedotetaan? Tähän vastasin, että voitte itse miettiä eri viestinnän/tiedottamisen muodot niin työntekijöille kuin asiakkaillekin. Seuraavat asiat nousivat esiin:

- Työntekijöille: hyvin perusteltua, ei kesken kauden tai heti kauden alussa, pikkuhiljaa, ei kaikkea kerralla, innostavaa
- Perheille: VASU (eli lapsen varhaiskasvatussuunnitelma) / LEOPS (eli lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma) -keskusteluissa
- Lapsille: luonnollinen osa arkea
- Kaikille: esittelyvideo, jossa innostavasti kerrotaan asiasta ja esitellään materiaaleja

Keskusteluissa nousi esiin, että tiedottamisessa on tärkeää ottaa huomioon niin työntekijät, lapset kuin heidän perheensä. Tärkeintä on, että työntekijöille tiedotetaan ensin ja varmistetaan, että heillä on tieto asiasta. Kielirikasteisesta toiminnasta tulisi viestiä niin, että se on innostavaa, kokeilevaa ja hauskaa. Tämän jälkeen tietoa voisi lisätä videoiden ja esitteiden kautta. Lasten osalta tämä tulee luonnostaan osana arkea ja päivää. Perheille ja huoltajille kerrotaan päivittäin kuulumisia vaihdettaessa, mutta myös tarkemmin vasu- ja/tai leops-keskusteluissa. Yhtä ratkaisua ei tähän kohtaan saatu, vaan jokaisen eri tekijän osalta tulee tiedottamista pohtia erikseen. Tärkeää on myös ottaa huomioon monikieliset perheet ja miten heitä tiedotetaan. Keskusteluissa nousi esiin, että tulevaisuudessa tulisi pohtia kokonaan englanninkielisen lapsiryhmän perustamista Haminaan.

Aivorihi-työskentely sujui hyvin ja keskustelut osallistujien kanssa olivat antoisia. Ratkaisuja haasteisiin myös löytyi hyvin ja erilaisia. Lähes jokaisen haasteen kohdalla nousi ideoissa ja ratkaisuissa esiin materiaalit sekä säännölliset tapaamiset ja vastuuhenkilöt. Aivorihi-työskentelyyn osallistuneet Haminan varhaiskasvatuksen työntekijät pitivät näitä tärkeimpinä, kun uudenlaista toimintaa kentälle tuodaan. Aivorihi-työskentelystä saadut ratkaisut ovat osa opinnäytetyön pohjalta valmistunutta kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa.

9.3.3 Varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivä

Aivorihi-työskentelyn jälkeen pidin vielä toukokuussa ennen kevätkauden loppumista Varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivän etänä Google Meetillä. Tähän kehittämisiltapäivään olivat kutsuttuina kaikki Haminan varhaiskasvatuksen työntekijät ja osallistuminen oli heille vapaaehtoista. Kutsut (liite 7) menivät työntekijöille heidän esihenkilöidensä kautta.

Kehittämisiltapäivässä oli tarkoituksena, että esittelin osallistujille, missä mennään opinnäytetyöni kanssa sekä avasin heille kielirikasteisuutta. Esittelin myös sähköisen kyselyn sekä aivorihi-työskentelyn tuloksia. Lopuksi pyysin vielä osallistujia vastaamaan Mentimeterin kautta neljään kysymykseen (liite 8). Kysymykset olivat: “Mitä ajatuksia kielirikasteinen toiminta sinulle tuo?”, “Miten kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa tulisi mielestäsi vielä kehittää?”, “Minkälaista tukea tai apua voisit tarvita kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi?” ja “Kuinka todennäköisesti tulet ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi työskentelyäsi ensi kaudella?”. Valitsin nämä kysymykset siksi, että halusin kuulla osallistujien ajatuksia kielirikasteisuudesta sekä suunnitelmasta ja kuinka voisin suunnitelmaa vielä kehittää, ennen sen valmistumista. Minulle oli tärkeää vielä tässä vaiheessa prosessia osallistaa Haminan varhaiskasvatuksen henkilökuntaa.

Valitsin tähän työskentelyyn käytettäväksi Mentimeteriä, koska siitä ei jää merkintöjä, kuka on vastannut mitenkään vaan, osallistujat pystyivät vastaamaan anonymisti. Mentimeterin avulla kerätyn aineiston säilytän työpaikkani henkilökohtaisella salasanalla suojatulla Google-tilillä. Kerätty aineisto poistetaan

kokonaan kuukausi opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Kehittämispäivään osallistuvista työntekijöistä ei kerätty osallistujalista, eikä muitakaan henkilötietoja.

Varhaiskasvatuksen kehittämispäivä pidettiin etänä Google Meetillä 6.5.2025. Osallistujia oli 13 henkilöä eri yksiköistä. Kehittämispäivään oli varattu aikaa 1 tunti klo 12–13 välillä, joka on päiväkodeissa useimmiten päiväuniaika. Ajatuksena oli, että siihen kellonaikaan mahdollisimman moni pysyisi osallistumaan kehittämispäivään. Kehittämispäivän aluksi kerroin opinnäytetyöni aiheesta sekä esittelin yleisesti kielirikasteista toimintaa varhaiskasvatuksessa. Tämän jälkeen kerroin sähköisen kyselyn tuloksista sekä MONIKU-ryhmän aivoriihi-työskentelystä ja siellä heränneistä ideoista ja ajatuksista. Etänä pidetty kehittämispäivä ei ollut kovinkaan vastavuoroinen, osallistujat enimmäkseen kuuntelivat alustusta ja kysymyksiä ei tullut. Tämän vuoksi oli hyvä, että olin valmistellut pienen työskentelyn Mentimetersin kautta, jotta sain kehittämispäivään osallistuneilta työntekijöiltä jotain ajatuksia ylös.

Halusin pitää varhaiskasvatuksen kehittämispäivän vielä keväällä sen vuoksi, että Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstö kuului kielirikasteisesta toiminnasta ennen suunnitelman valmistumista. Tällöin heillä oli vielä mahdollisuus vaikuttaa suunnitelman sisältöön. Pidin tärkeänä, että henkilöstölle tiedotettiin opinnäytetyön eri vaiheista ja sisällöistä, jotta suunnitelman valmistumisen jälkeen kielirikasteinen toiminta ei olisi tullut heille täysin uutena asiana. Kehittämispäivän aineistoista tein kirjallisen yhteenvedon.

9.3.4 Varhaiskasvatuksen kehittämispäivän tulokset

Varhaiskasvatuksen kehittämispäivässä käytin Mentimetersiä apuna, jotta sain kerättyä anonymisti osallistujien ajatuksia ja kommentteja. Ensimmäinen kysymys oli: “Mitä ajatuksia kielirikasteinen toiminta sinulle tuo?” Tähän tuli yhteensä 8 vastausta. Vastaukset olivat kaikki sävyiltään positiivisia, esimerkiksi *“innostusta uudesta”, “innostavaa”, “monipuolista”* ja *“ei liian monimutkaista”*.

Toisena kysymyksenä oli: “Miten kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa tulisi mielestäsi vielä kehittää?” Tähän vastauksia tuli yhteensä kolme. Kahdessa vastauksessa toivottiin yhteisiä tavoitteita ja toimintaperiaatteita kielirikasteisen toiminnan sekä lasten oppimisen kannalta. Yhdessä vastauksessa nostettiin puolestaan esiin mahdollisuus ottaa muutama innokas ryhmä kielirikasteisen toiminnan pilottiryhmiksi.

Kolmantena kysymyksenä oli: “Minkälaista tukea tai apua voisit tarvita kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi?” Tähän tuli kaksi vastausta. Molemmissa vastauksissa nousi esiin vertaistuen saaminen. Yhdessä vastauksessa nostettiin myös esiin, että vertaistuen avulla olisi mahdollista jakaa ideoita ja ajatuksia sekä erilaisia materiaaleja.

Viimeisenä kysymyksenä oli vielä: “Kuinka todennäköisesti tulet ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi työskentelyäsi ensi kaudella?”. Tähän kysymykseen vastattiin numereesisti välillä 1–10. 1 tarkoitti, että erittäin epätodennäköisenä tulee ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi omaa työskentelyään ja 10 tarkoitti taas, että erittäin todennäköisesti tulee ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi omaa työskentelyä. Tähän tuli kolme vastausta ja kaikki vastasivat 10 eli erittäin todennäköisesti. Kysymykseen vastaajat olivat selvästi innostuneita kielirikasteisen toiminnan aloittamisesta.

Varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivän osallistujamäärä ei ollut suuri, mutta sieltä nousi muutamia tärkeitä asioita suunnitelmaan, esimerkiksi ajatus pilottiryhmistä. Yhtenä asiana nousi esiin myös tässä työskentelyssä vertaistuen tärkeys. Pilottiryhmien mukaan ottaminen kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaan tuli mukaan tämän työskentelyn jälkeen.

9.4 Suunnitelman viimeistely

Tuotekehityksessä viimeistelyksi kutsutaan projektin viimeistä vaihetta, jossa kehitellystä tuotteesta tehdään kaikki viimeiset suunnitelmat, käyttöohjeet ja muut, joita tullaan tarvitsemaan, että tuotetta voidaan valmistaa ja se voidaan ottaa käyttöön (Jokinen 2010, 96). Viimeistelyssä olen kerännyt palautetta varhaiskasvatusyksikön johtajilta ja apulaisjohtajilta sekä varhaiskasvatuspäälli-

költä valmistuneesta suunnitelmasta “*Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa*”. Suunnitelmaa on viimeistelty näiden palautteiden perusteella. Suunnitelma on tehty Haminan kaupungin visuaalisten ohjeiden ja visuaalisen ilmeen mukaisesti heidän omalle pohjalleen Google Docsilla.

9.4.1 Valmis tuotos

Opinnäytetyön tuloksena on tehty suunnitelma “Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa”. Tavoitteena oli kehittää Haminan varhaiskasvatukseen kielirikasteista toimintaa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmiin sekä esiopetusryhmiin. Suunnitelmaan on kirjattu, mitä kielirikasteisuus on, mitkä sen tavoitteet ovat Haminan varhaiskasvatuksessa ja miten kielirikasteista toimintaa tuodaan varhaiskasvatuksen kentälle Haminan kaupungin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Suunnitelma on tehty opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa kerättyä aineistoa hyödyntäen ja prosessin aikana osallistettiin Haminan varhaiskasvatuksen työntekijöitä.

Suunnitelma on jaettu seitsemään eri osioon, jotka ovat johdanto, lapsen kielen kehitys ja kielen oppiminen, kielitietoinen varhaiskasvatus, kielirikasteisen toiminnan tavoitteet, kielirikasteisen toiminnan aikataulu sekä esimerkki. Johdannossa on kerrottu suunnitelman taustoista, lapsen kielen kehitys ja kielen oppiminen sekä kielitietoisuus varhaiskasvatuksessa antavat tietopohjan suunnitelmalle. Kielirikasteisen toiminnan tavoitteisiin on kirjattu juuri Haminan varhaiskasvatuksen kielirikasteisen toiminnan tavoitteet. Kielirikasteisen toiminnan aikataulu osiossa avataan aikataulua ja vaiheita, miten kielirikasteista toimintaa aletaan ottamaan käytännön toiminnaksi ja esimerkki osioon on luotu malliesimerkki vuosikellosta, miten kielirikasteista toimintaa voisi esimerkiksi alkaa toteuttamaan lapsiryhmässä. Valmis suunnitelma löytyy kokonaisuudessaan liitteistä (liite 10).

9.4.2 Palautekysely

Palautekysely (liite 9) toteutettiin sähköisesti Google Formsilla ja palautteet kerätiin anonyymisti. Palautteen antaminen oli vapaaehtoista. Linkin palautekyselyyn lähetin varhaiskasvatusyksikön johtajille ja apulaisjohtajille sekä varhaiskasvatuspäällikölle sähköpostitse. Yhteensä palautekysely lähetettiin kahdeksalle henkilölle. Heidän kaikkien sähköpostiosoitteet löytyivät Haminan

kaupungin internetsivuilta. Sähköisessä palautekyselyssä ei kysytty tai tallennettu vastaajien sähköpostiosoitteita tai muita henkilötietoja anonymiteetin säilyttämiseksi. Palautekyselyn vastaukset säilytetään työpaikkani henkilökohtaisella salasana suojatulla Google-tilillä kuukausi opinnäytetyön valmistumisen jälkeen ja tämän jälkeen ne poistetaan pysyvästi.

Palautekyselyn tarkoituksena oli kerätä vielä viimeiset kommentit ja mahdolliset muutostoiveet kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaan, ennen sen valmistumista. Varhaiskasvatusyksiköiden johtajat ja apulaisjohtajat lähiesihenkilöinä ovat tärkeässä roolissa tukemassa varhaiskasvatuksen työntekijöitä uuden toimintatavan käyttöönottamisessa. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin heidän mielipidettään suunnitelman tarpeellisuudesta välillä 1–5. Tämän jälkeen kysyttiin heidän arviotaan siitä, kuinka todennäköisesti he ajattelevat, että kielirikasteista toimintaa aletaan toteuttaa heidän yksikössään, tässäkin vastaus annettiin välillä 1–5. Nämä kysymykset valitsin siksi, että esihenkilön oma mielipide suunnitelmasta voi vaikuttaa siihen, miten hän alkaa suunnitelmia toteuttaa omassa yksikössään.

Kolmas kysymys oli “Oletko saanut esihenkilönä tukea ja tietoa kielirikasteisesta toiminnasta riittävästi, jotta voit tukea työntekijöitäsi?” ja tähän vastattiin kyllä tai ei. Tämä kysymys oli tärkeä minulle suunnitelman tekijänä tietää, että olenko pystynyt tuottamaan riittävästi tietoa kielirikasteisuudesta esihenkilöille, jotta he pystyvät tarvittaessa olemaan työntekijöidensä tukena. Lähiesihenkilöt ovat arjessa ja heiltä ensimmäiseksi kysytään, jos haasteita tulee vastaan. Tähän oli myös jatkokysymys, jos vastaaja vastasi “Ei”, niin tuli avoin kysymys, millaista tukea tai tietoa olisit enemmän tarvinnut. Neljännessä kysymyksessä pyysin arvioimaan yleisesti suunnitelmaa välillä 1–5, koska halusin saada tietää, miten suunnitelma kokonaisuutena nähdään. Viimeiseksi oli vielä mahdollisuus antaa avointa palautetta suunnitelmasta, mikä oli hyvää ja mitä voi parantaa tai tehdä toisin.

Halusin pitää palautekyselyn mahdollisimman lyhyenä ja nopeasti vastattavana, koska lähiesihenkilöiden arki on hyvin hektistä ja erilaisia kyselyitä ja tehtäviä on arjessa paljon muutenkin. Tämän vuoksi suosin monivalintakysely-

myksiä enemmän kuin avoimia kysymyksiä. Aidon palautteen saamiseksi, pidin tärkeänä, että viimeinen kysymys on avoin kysymys, johon vastaaja voi kirjoittaa oman palautteensa suunnitelmasta.

9.4.3 Palautekyselyn tulokset

Palautekysely oli auki yhden viikon ja vastauksia tuli 5 kappaletta, vastausprosentti oli 62,5 %. Pidän tätä hyvänä prosenttia, koska palautekysely oli auki vain viikon, osa johtajista on ollut osan ajasta lomalla ja arki oli vastaus aikaan melko hektistä, kun syksyn flunssakausi oli alkanut.

Ensimmäiseksi kysyin heidän mielipidettään kielirikasteisen toiminnan suunnitelman tarpeellisuudesta. Vastaus annettiin numeroin välillä 1–5, niin että 1 tarkoitti, että suunnitelma on tarpeeton ja 5, että suunnitelma tarpeellinen. Tähän 80 % vastaajista vastasi numeron 4 ja 20 % numeron 5. Tästä pystyi päättämään, että vastaajat pitivät suunnitelmaa tarpeellisena.

Seuraavaksi heidän tuli arvioida numeerisesti välillä 1–5, kuinka todennäköisenä he ajattelivat, että kielirikasteista toimintaa aletaan toteuttamaan heidän yksikössään. Tässä numero 1 tarkoitti sitä, että he eivät pidä sitä todennäköisenä ja numero 5 sitä, että he pitävät hyvin todennäköisenä sitä, että kielirikasteista toimintaa aletaan toteuttamaan heidän yksikössään. Vastaukset jakaantuivat niin, että 20 % vastasi numeron 2, 40 % numeron 3 ja 40 % numeron 4. Tästä voi päätellä, että suurin osa (yhteensä 60 %) olivat epäileväisiä sen suhteen, aletaanko omassa yksikössä toteuttamaan kielirikasteista toimintaa. 40 % vastaajista piti todennäköisempänä sitä, että omassa yksikössä aletaan toteuttamaan kielirikasteista toimintaa.

Tämän jälkeen pyysin heitä vastaamaan kyllä tai ei kysymykseen: *“Oletko saanut esihenkilönä tukea ja tietoa kielirikasteisesta toiminnasta riittävästi, jotta voit tukea työntekijöitäsi?”*. Tähän kaikki vastasivat kyllä. Tämä tarkoitti myös sitä, että vastaajat saivat ohittaa seuraavan avoimen kysymyksen, joka olisi ollut *“Jos vastasit edelliseen kysymykseen ”Ei”, millaista tukea tai tietoa olisit enemmän tarvinnut?”*. Tämän jälkeen kysyin vielä heidän arviotaan suunnitelmasta numeroin välillä 1–5 siten, että numero 1 tarkoitti huonoa ja numero 5 hyvää. Tähän 20 % arvio suunnitelman olevan numero 3, 60 % arvio sen

olevan numero 4 ja 20 % arvio suunnitelman olevan numero 5. Kukaan vastaajista ei vastannut 1 tai 2 eli, että suunnitelma olisi huono tai melko huono. 80 % vastaajista arvioi suunnitelmaa numerolla 4 tai 5, joten voidaan ajatella, että suunnitelma on onnistunut.

Lopuksi oli vielä mahdollisuus antaa palautetta suunnitelmasta avoimen kysymyksen muodossa *“Mikä oli hyvää?”* ja *“Mitä pitäisi parantaa tai tehdä toisin?”*. Tähän tuli yhteensä 4 vastausta. Vastauksissa nostettiin esiin, että pilottiryhmät ovat alkuun hyvä ajatus, konkreettisia esimerkkejä pidettiin hyvinä, ehdotettiin seurannan ja väliarvioinnin mukaan ottamista, jottei asia unohdu arjessa, suunnitelmaa ja englannin kielen tuomista varhaiskasvatukseen pidettiin hyvänä asiana.

Saadun palautteen perusteella suunnitelma oli jo ihan hyvässä vaiheessa. Palautteen perusteella lisäsin suunnitelmaan vielä toteutukseen ja aikataulutukseen seurannan sekä väliarvioinnin, tämä oli todella tärkeä nosto vastaajilta, jotta kielirikasteisesta toiminnasta tulisi oikeasti osa Haminan varhaiskasvatusta, eikä se jäisi “taas yhdeksi trendi villitykseksi, joka unohtuu parissa vuodessa”.

10 POHDINTA

Lopuksi tarkastelen päätuloksia tietoperustaan peilaten ja nostan esiin tulevaisuuden tutkimusideoita. Tämä luku sisältää myös pohdinnan eettisyydestä ja luotettavuudesta.

10.1 Tulosten ja tuotoksen pohdinta tietoperustaan peilaten

Mård-Miettisen ym. (2023, 144–146) sekä Kelley ym. (2020, 4000–4015) tutkimuksissa korostettiin suunnitelmallisuutta sekä tavoitteellisuutta kielten ja sanastojen oppimisessa. Kielirikasteinen toiminta tulee olemaan samalla tavalla suunniteltua ja tavoitteellista toimintaa, kuin mikä tahansa muukin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminta. Mård-Miettisen ym. (2023–144–146) tutkimuksessa kerrotaan myös varhaisen aloittamisen eduista kielten oppimisessa, niiden on nähty vaikuttavan myöhempisiin oppimistuloksiin positiivisesti. Thunder ym. (2025, 115–123) tutkimuksessa korostettiin vuorovaikutuksen tär-

keyttä lapsen ja aikuisen välillä kielten oppimisessa. Tämän vuoksi tässä opin-
näytetyössä laaditun kielirikasteisen toiminnan suunnitelmassa on korostettu
sitä, että englanninkielisen toiminnan tulee olla vuorovaikutuksellista toimintaa
lasten kanssa, kuten lauluja ja loruja. Nämä kaikki edellä mainitut tutkimukset
tukevat sitä, että Haminan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kaksikieli-
isyys kannattaa aloittaa juuri suunnitelmallisella kielirikasteisella toiminnalla
pienin askelin. Haminan perusopetuksessa englannin kielen opetus alkaa en-
simmäisellä luokalla, joten varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kielirikastei-
nen toiminta saa tässä tilanteessa luonnollisen jatkumon perusopetuksessa.

Kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa varten on osallistettu varhaiskasva-
tuksen työntekijöitä useammassa eri vaiheessa, ja he ovat päässeet vaikutta-
maan täten suunnitelman sisältöön sekä kielirikasteisen toiminnan aloittami-
seen muutaman pilottiryhmän kanssa. Turjan (2021) tutkimuksessa korostet-
tiin sitä, että työhyvinvointiin vaikuttaa todella paljon se, miten henkilöstö ote-
taan mukaan muutoksien valmistelussa. Jos he ovat päässeet mukaan muu-
toksiin jo suunnitteluvaiheessa, kokivat he oman työhyvinvointinsa parem-
maksi ja olivat tyytyväisempiä esihenkilöidensä toimintaan, kuin he, jotka sai-
vat kuulla muutoksesta vasta myöhemmin.

Olen pyrkinyt tuomaan avoimesti esiin kielirikasteisuutta kaikissa mahdolli-
sissa tilanteissa sekä konkreettisesti avaamaan ja kertomaan, mitä se käytän-
nön arjessa voisi olla. Fonsénin (2014, 103) tutkimuksessa korostettiin, että
johtajan on tärkeää kuunnella omaa työyhteisöään sekä järjestää rakenteisiin
aikaa riittävälle keskustelulle. Kun opetellaan uusia toimintatapoja, silloin tär-
keää päästä jakamaan omia kokemuksiaan sekä ajatuksiaan.

Tämä ajatus tukee myös sitä, että aloitamme kielirikasteisen toiminnan pilo-
toinnilla ensin muutaman opettajan ja lapsiryhmän kanssa, heille järjestetään
yhteisiä tapaamisia ja mahdollisuuksia keskustella toimintatavoista, ajatuksista
ja ideoista. Näin voimme yhdessä pilotoinnin kautta kehittää kielirikasteista toi-
mintaa Haminassa.

10.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä on ollut tärkeää pitää huolta sen eettisyydestä ja luotettavuus-
desta. Tähän hyvänä ohjenuorana toimii Tutkimuseettisen neuvottelukunnan

(TENK) julkaisu (2023) "Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa". Tässä julkaisussa nostetaan esiin neljä perusperiaatetta hyvälle tieteelliselle käytännölle. *"Nämä neljä perusperiaatetta ovat eurooppalaisen tutkimuseettisen ohjeistuksen mukaan luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto"* (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11).

*"Luotettavuudella varmistetaan tieteellisen toiminnan laatu suunnittelussa, menetelmissä, analyyseissä ja voimavarojen käytössä. Rehellisyydessä suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan tieteellistä toimintaa sekä raportoidaan ja viestitään siitä avoimesti, oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja yksityiskoh-
tia salaamatta. Arvostuksessa osoitetaan arvostusta kollegoita, tieteellisen toi-
minnan osapuolia, yhteiskuntaa, ekosysteemejä, ympäristöä ja kulttuuriperin-
töä kohtaan. Vastuunkannossa kannetaan vastuu tieteellisen toiminnan koko
elinkaaresta, joka alkaa ideasta ja ulottuu hallinnointiin, koulutukseen, ohjauk-
seen, toteutukseen, julkaisemiseen ja vaikutuksiin."* (Tutkimuseettinen neuvot-
telukunta 2023, 12).

Kaikessa tutkimuksessa, myös laadullisessa tutkimuksessa tulee kiinnittää huomiota sen eettisyyteen ja luotettavuuteen. Laadullisessa tutkimuksessa yhdeksi luotettavuuden heikkoudeksi on nostettu aineiston hankintaan liittyvät perustelut (Hakala 2024, 130–131). Tässä opinnäytetyössä aineiston keräämiseksi käytettiin sähköistä kyselyä, kehittämisiltapäivän kommentteja ja ideoita sekä aivoriihi-työskentelyä.

Sähköinen kysely lähetettiin kaikille Haminan varhaiskasvatuksen työntekijöille, joita on noin 150 henkilöä. Se, kuinka moni kyselyyn vastasi, vaikutti aineiston luotettavuuteen. Kysely toteutettiin anonyymisti ja henkilötietoja ei kerätty. Kysymykset sähköiseen kyselyyn oli tehty sillä periaatteella, että niistä saadaan tietoa, mutta kyselyyn vastaaminen ei kestäisi kovin pitkään, eikä näin olisi ollut esteenä vastaamiselle. Sähköiseen kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, eikä sido vastaajia mihinkään. Sähköinen kysely oli auki kaksi viikkoa. Sähköisen kyselyn vastaajamäärä oli positiivinen yllätys, kevätkaudella 2025 oli tullut useampia sähköisiä kyselyjä työntekijöille, joten pelkona oli, että vastaajien määrä olisi jäänyt vieläkin pienemmäksi. Vastaajia oli kuitenkin 35 ja heitä oli useammasta kuin yhdestä ammattiryhmästä. Vastaajat myös työskentelivät vastaushetkellä eri ikäisten lasten lapsiryhmissä, osa alle

3-vuotiaiden kanssa, osa yli 3-vuotiaiden kanssa ja osa esiopetuksessa. Noin neljännes kaikista Haminan varhaiskasvatuksen työntekijöistä vastasi kyselyyn, joten vastauksia voidaan pitää suuntaa antavina. Harmillisesti, kyselyyn ei saatu varhaiskasvatuksen erityisopettajien vastauksia ollenkaan. Tämä voi tosin johtua siitä, että heillä ole yhtä tiettyä lapsiryhmää, jossa työskentelevät, vaan he työskentelevät useissa taloissa ja lapsiryhmissä.

Osallistujamäärät MONIKU-vastaavien aivoriiheen sekä varhaiskasvatuksen kehittämispäivää olivat pienemmät, kuin mitä olin suunnitellut. Yhtenä selittäjänä tekijänä oli varmasti se, että huhtikuussa on vielä paljon lomaa, ennen seuraavan lomakauden alkua ja toukokuussa on kevätjuhlien järjestelyjä sekä tyhy-päiviä, jotka haastavat työvuorosuunnittelua ja näin ovat saattaneet olla esteenä osallistumiselle. MONIKU-vastaavien aivoriiheen osallistunut 5 henkilön ryhmä oli kuitenkin hyvin keskustelevaa ja idearikasta, joten haasteita ei ollut ideoiden saamisessa ja ratkaisujen valitsemisessa. Aivoriiheen varattu aika myös riitti hyvin tämän kokoisen keskustelevan ryhmän kanssa. Aineiston dokumentointiin olin myös varannut hyvin aikaa, jotta kaikki tarpeellinen tuli dokumentoitua.

Toiseksi kriittiseksi vaiheeksi laadullisessa tutkimuksessa pidetään aineiston käsittelyä ja analysointia (Hakala 2024, 131). Tässä opinnäytetyössä olen sähköisen kyselyn avointen kysymysten vastauksia analysoinut teemoittelun kautta ja muiden kysymysten osalta käyttänyt frekvenssejä ja prosentteja. Kehittämisiltapäivän osalta kommentteja tuli sen verran vähän, että ne olen käynyt vain läpi ja tehnyt nostoja. Aivoriihi-työskentelyssä edettiin vaihe vaiheelta, niin kuin menetelmässä kuului edetä.

Vilkan teoksessa "Tutki ja kehitä" (2021, 196) nostetaan esiin se, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuus on paljon kiinni myös tutkijan omasta rehellisyydestä sekä luotettavuudesta. Tässä tutkimuksessa olen tutkijan roolissa jatkuvasti pohtinut ja arvioinut tutkimuksen luotettavuutta aina, kun olen tehnyt valintoja esimerkiksi tutkimuksessa käytettävien menetelmien ja aineiston keruun suhteen.

Opinnäytetyön eettisyyteen osalta on tärkeää tuoda esille, että osallistuminen on ollut kaikille työntekijöille vapaaehtoista eri opinnäytetyön vaiheisiin. Yhteen vaiheeseen osallistuminen ei ole edellyttänyt sitoutumista toiseen vaiheeseen. Sähköisen kyselyn sekä kehittämisiltapäivän Mentimeterin osalta vastaukset ja kommentit on jätetty anonyymisti. Aivorihi-työskentelyyn osallistuminen on ollut kutsuille tahoille vapaaehtoista ja heiltä, jotka päättivät osallistua, on pyydetty kirjallinen lupa osallistumisesta aivoriheen. Mihinkään ei kuitenkaan ole kirjattu ylös osallistujien nimiä.

Missään kohtaan en ole käsitellyt mitään henkilötietoja, vaan olen pyytänyt varhaiskasvatusyksiköiden johtajia ja apulaisjohtajia sekä varhaiskasvatuspäällikköä välittämään kyselyt sekä kutsut niille työntekijöille, joiden esihenkilöinä toimivat. Tällöin en ole joutunut käsittelemään esimerkiksi kenenkään työntekijän sähköpostiosoitetta.

Kaiken kerätyn aineiston olen säilyttänyt omalla henkilökohtaisella työpaikan Google-tilillä, johon pitää kirjautua salasanalla ja jossa on ollut lisäksi kaksivaiheinen tunnistautuminen käytössä. Aineistoa säilytetään kuukauden ajan opinnäytetyön valmistumisesta ja tämän jälkeen kaikki kerätty aineisto poistetaan lopullisesti. Käsin kirjoitettu aineisto aivoriihessä on dokumentoitu valokuvamalla ja alkuperäiset kirjoitetut laput hävitetty heti dokumentoinnin jälkeen. Valokuvat hävitetään kuukauden kuluttua opinnäytetyön valmistumisesta. Opinnäytetyön tuotoksena tulevan suunnitelman "*Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa*" kaikki tekijänoikeudet tulen luovuttamaan Haminan kaupungille opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Varhaiskasvatusyksiköiden johtajilla sekä apulaisjohtajilla tulee olemaan suuri merkitys muutosjohtamisen osalta, kuinka saadaan henkilöstö innostumaan uudesta toimintakulttuurista. Jos esihenkilöt eivät itse ole asiasta innoissaan, eivät he myöskään pysty innostamaan henkilöstöä. Muutosjohtamisen onnistumisen osalta pidettiin myös tärkeänä sitä, että työntekijät saavat tietää muutoksista ajoissa ja pystyvät olemaan muutoksen eri vaiheissa mukana. Tätäkin asiaa puoltaa se, että kielirikasteinen toiminta otetaan käyttöön vaihe vaiheelta, ei kaikkea kerrallaan vaan ensin pilottiryhmien osalta ja sitten pikkuhiljaa myös muut lapsiryhmät siihen mukaan.

10.3 Prosessin pohdinta

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja haastava. Pitkittänyt prosessi on tehnyt myös sen, että toisinaan opinnäytetyön edistäminen on tuntunut lähes mahdottomalta ja olen pohtinut, onko aihe enää riittävän ajankohtainen. Prosessin aikana en myöskään aina ole tiennyt, mitä tehdä seuraavaksi. Ohjaajat ovat onneksi olleet pitkämielisiä ja jaksaneet tukea, auttaa ja avata asioita.

Lopuksi voisin todeta, että ajankohta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa opinnäytetyön osallistaviin osuuksiin ei ole ollut paras mahdollinen. Syyskausi olisi todennäköisesti ollut parempaa aikaa siltä osin, että työntekijöitä olisi saatu enemmän osallistumaan eri vaiheisiin. Jälkeenpäin pohdin myös, olisiko minun pitänyt itse toimia sähköisen kyselyn lähettäjänä työntekijöille sekä itse lähettää kutsut aivoriihen ja kehittämisiltapäivään, jos se olisi tuottanut lisää vastauksia ja osallistujia. Mutta siinä olisin joutunut käsittelemään henkilötietoja, mikä olisi osaltaan tuonut mutkia matkaan.

Suunnitelmat myös hieman muuttuivat sen osalta, millainen suunnitelmasta “Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa” tulisi. Itselläni oli kunnianhimoiset tavoitteet, että suunnitelman valmistuttua se otettaisiin heti kaikkialla käyttöön, mutta aineistoa analysoidessa jouduin toteamaan, että pienin askelin ja pienemmissä ryhmissä on parempi edetä. Esiopetukseen on tullut syksyllä 2025 iso tuen uudistus, joka työllistää esiopetuksen henkilökuntaa todella paljon. Tämäkin puoltaa sitä, että kielirikasteisen toiminnan kanssa ei kannata hötkyillä, kaksi uutta asiaa samaan syksyyn haltuun otettavaksi olisi ollut liikaa. Uskon, että näin etenemällä kielirikasteisella toiminnalla on paremmat mahdollisuudet menestyä ja päästä osaksi Haminan varhaiskasvatuksen arkea.

10.4 Jatkotutkimus- ja kehittämis ehdotukset

Kielirikasteista toimintaa olisi mielenkiintoista tutkia Haminassa lisää siltä osin, miten toiminta vaikuttaa lasten kielten oppimiseen esimerkiksi alkuopetuksessa. Tässä voisi hyödyntää pilottiryhmiä sekä niitä ryhmiä, jotka eivät kielirikasteista toimintaa heti ota käyttöön. Tutkimus tosin olisi useamman vuoden mittainen ja laaja, jos sitä haluaisi tutkia. Mielenkiintoista se ainakin olisi. Toinen, mitä voisi jatkossa tutkia on se, lähteekö tämä toiminta liikkeelle niin kuin

on suunniteltu. Tuleeko siitä osa arkea varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vai jääkö tämä vain yhdeksi suunnitelmaksi, jota kukaan ei lue enää sen julkistamisen jälkeen.

LÄHTEET

Aivoriihi. s.a. Innokylän internetsivut. Saatavilla: <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/ai-voriihi>. [viitattu 24.2.2025].

Alhanen, K., Lavila, P., Kangas, M., Lamppula, T. & Petrelius, P. 2019. Systemisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa - opas esimiehille ja johtajille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen opas. Helsinki: PunaMusta Oy. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-417-2>. [viitattu 13.9.2025].

Eerola-Pennanen, P., Vuorisalo, M. & Raittila, R. 2022. Johdatus varhaiskasvatukseen. Teoksessa: Valloittava varhaiskasvatus. Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.). Tampere: Vastapaino. 3. painos. 21–36.

Fonsén, E. 2014. Pedagoginen johtajuus varhaiskasvatuksessa. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/95050/978-951-44-9397-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [viitattu 15.11.2024].

Hakala, J.T. 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC - menetelmäopas opinäytteen tekijälle. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ.

Haminan kaupunkistrategia 2030. s.a. Haminan kaupungin internetsivut. Saatavissa: https://www.hamina.fi/app/uploads/sites/2/2024/08/Kaupunkistrategia-2030-kuvitettu_muokattu-4.5.2022.pdf. [viitattu 13.11.2024].

Haminan varhaiskasvatussuunnitelma 2022. 2022. Haminan kaupunki. Haminan kaupungin internetsivut. Saatavissa: <https://www.hamina.fi/app/uploads/sites/2/2023/12/Haminan-varhaiskasvatussuunnitelma-2022.docx.pdf>. [Viitattu 27.10.2024].

Harju-Autti, R. & Lahti, L. 2023. Kieli- ja kulttuuritietoisuutta varhaiskasvatukseen monin eri keinoin. *Tutkittua varhaiskasvatuksesta*. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/97423/Kieli-%20ja%20kulttuuritietoisuutta%20varhaiskasvatukseen%20monin%20eri%20keinoin%20%20TVK-blogi%2017.3.2023.pdf?sequence=1>. [viitattu 16.11.2024].

Hjelt, H. & Karila, K. 2021. Varhaiskasvatustyön johtamisen paradoksit. Artikkel. Saatavissa: <https://journal.fi/jecer/article/view/114158/67357>. [viitattu 15.11.2024].

Jokinen, T. 2010. Tuotekehitys. 6. painos. Elektroninen julkaisu. Aalto-yliopisto. Saatavissa: <https://aaltoodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/18edc1b1-02df-47af-994a-fedb63c997f6/content>. [viitattu 2.2.2025].

Kelley, E. S., Barker, R. M., Peters-Sanders, L., Madsen, K., Seven, Y., Soto, X., Olsen, W., Hull, K. & Goldstein, H. 2020. Feasible implementation strategies for improving vocabulary knowledge of high-risk preschoolers: results from a cluster-randomized trial. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 4000 - 4017. Artikkel. Saatavissa: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1281464.pdf>. [viitattu 9.1.2025].

Malinen, H. 2019. Anna ääni lapselle - kieli- kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa. Keuruu: PS-kustannus.

Mård-Miettinen, K., Hansell, K. & Kvist, M. 2023. Kaksikielinen varhaiskasvatus toisen kielen oppimisen ympäristönä. Teoksessa Pitkänen-Huhta, A. Mård-Miettinen, K. & Nikula, T. (toim.) Kielikoulutus mukana muutoksessa. AFinLA-teema 2023 / n:o 16. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA. Artikkel. Saatavissa: <https://doi.org/10.30660/afinla.126171>. [viitattu 12.1.2025].

Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. 2020. Johdanto. Teoksessa Lapsen kielenkehitys. Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) Keuruu: PS-kustannus. 9–14.

OPH. s.a. Mitä on varhaiskasvatus?. Opetushallituksen internetsivut. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>. [viitattu 23.10.2024].

OPH. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallituksen internetsivut. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf. [viitattu 27.10.2024].

Pirinen, H. 2023. Esihenkilö muutoksen johtajana. Helsinki: Alma Talent. 5. uudistettu painos. E-kirja. Saatavissa: [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/EAFBBXBTBBAEF#kohta:Esihenkil\(\(f6\)\)\(\(20\)muutoksen\(\(20\)johtajana](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/EAFBBXBTBBAEF#kohta:Esihenkil((f6))((20)muutoksen((20)johtajana) [viitattu 13.12.2024].

Pöyhönen, S., Honko, M., Laitinen, E. & Rajala, E. (2025). Englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen nykytilaa ja kehittämistarpeita selvittämissä – kohti tietoon perustuvaa päätöksentekoa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 16(3). Saatavissa: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2025/englanninkielisen-varhaiskasvatuksen-ja-perusopetuksen-nykytilaa-ja-kehittamistarpeita-selvittamassa-kohti-tietoon-perustuvaa-paatoksentekoa> [viitattu 14.9.2025].

Salminen, J. & Poikonen, P-L. 2022. Opetussuunnitelma pedagogisena työvälineenä. Teoksessa: Valloittava varhaiskasvatus. Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.). Tampere: Vastapaino. 3. painos. 57–76.

Smolander, S. Monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kasvaminen. Teoksessa Lapsen kielenkehitys. Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) Keuruu: PS-kustannus. 337–359.

Thunder, K., Hattie, J., Almadore, J. T., Fisher, D., Frey, N. & Demchak, A. 2023. What really matters in play? *Theory Into Practice*, 115-126. Artikkel. Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/00405841.2023.2202135> [viitattu 8.1.2025].

Turja, T. 2021. Rather sooner than later: Participatory change management associated with greater job satisfaction in healthcare. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. *Journal of Advanced Nursing*. Artikkel. Saatavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jan.15133>. [viitattu 14.12.2024].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki. 1.painos. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. [viitattu 28.2.2025].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. E-kirja. Tammi. Saatavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>. [viitattu 28.9.2025].

Varhaiskasvatus. s.a. Haminan kaupungin internetsivut. Saatavissa: <https://www.hamina.fi/kasvatus-koulutus/varhaiskasvatus/>. [viitattu 14.11.2024].

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. E-kirja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0099-9>. [viitattu 13.9.2025].

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Keuruu: PS-Kustannus. 5. päivitetty painos.

TIEDONHAKUTAULUKKO

	Hakusanat	Rajaukset	Haun tulokset	Valitut
Finna	varhaiskasvatus, kielirikasteisuus	suomi, englanti, 2014–2024, väitöskirja, artikkeli, tutkimusraportti	3	1
Finna	varhaiskasvatus, pedagoginen toiminta	suomi, englanti, 2014–2024, väitöskirja, artikkeli, tutkimusraportti	56	1
Finna	varhaiskasvatus, muutosjohtaminen	suomi, englanti, 2014–2024, väitöskirja, artikkeli, tutkimusraportti	23	2
Finna	varhaiskasvatus, kielen oppiminen	suomi, 2018–2025, väitöskirja, tutkimusraportti	7	
EBSCO	early childhood education, language enrichment	englanti, 2019–2024, artikkeli	9	2
Journal.fi	varhaiskasvatus			1
Muut haut				5

KOOSTETAULUKKO OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYISTÄ TUTKIMUKSISTA

Tutkimuksen bibliografiset tiedot XAMK:n raportointiohjeiden mukaan	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja menetelmä	Keskeiset tulokset
<p>Fonseñ Elina: Pedagoginen johtajuus varhaiskasvatuksessa, 2014. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Saatavissa: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/95050/978-951-44-9397-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena on lisätä ymmärrystä varhaiskasvatuksen pedagogisen johtajuuden ilmiöstä sekä tuottaa tietoa sen toteuttamisesta ja kehittämistarpeista.</p>	<p>Tutkimusaineisto koostui varhaiskasvatuksen pedagogiikan vastuuhenkilöiden tuottamista päiväkirjoista, heidän haastatteluistaan, puolistrukturoiduista kyselyistä ja hankkeen kehittämistehtävistä.</p>	<p>Tutkimustulokset osoittavat pedagogisen johtajuuden rakentuvan osatekijöiden varaan, joita ovat arvo, konteksti, organisaatiokulttuuri, johtajan ammatillisuus ja substanssin hallinta. Pedagogisen johtajuuden toimivuus tai ”umpikuja”-tarinat tuottivat kuvausta pedagogisen johtajuuden onnistumisen edellytyksistä. Keskeisiksi voimavaroiksi pedagogiselle johtajuudelle nousevat riittävät aineelliset ja henkilöstöresurssit toiminnalle, organisaation ylätasoinen luottamus sekä henkilöstöjohtamisen ja pedagogiikan johtamisen taidot. Pedagoginen johtajuus on varhaiskasvatuksen voimavara ja parhaimmillaan jaettava vastuuta laadukkaasta varhaiskasvatuksesta kontekstin eri tasoilla.</p>
<p>Kelley Elizabeth Spencer, Barker R. Michael, Peters-Sanders Lindsey, Madsen Keri, Seven Yagmur, Soto Xigris, Olsen Wendy, Hull Katharine, Goldstein Howard: Feasible Implementation Strategies for Improving Vocabulary Knowledge of High-Risk Preschoolers: Results From a Cluster-Randomized Trial, 2020. Artikkel. Saatavissa: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1281464.pdf.</p>	<p>Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia interventio-ohjelman vaikutuksia esikouluikäisten lasten sanaston laajuuteen.</p>	<p>Tutkimuksessa oli jaettu lapset eri luokkahuoneisiin ja näissä käytettiin erilaisia menetelmiä sanaston oppimiseen. Osassa luokkahuoneissa käytettiin menetelmänä inventio-ohjelmaa sanaston oppimisessa.</p>	<p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että huolellisesti suunnitellulla ja suunnitelman mukaisesti toteutetulla sanastojen harjoittelulla voidaan parantaa lasten sanastoa. Inventio-ohjelman (jota tässä tutkimuksessa käytettiin) todettiin olevan tehokas menetelmä haastavan sanaston opettamisessa esikouluikäisille.</p>

<p>Karita Mård-Miettinen, Katri Hansell & Maria Kvist: Kaksikielinen varhaiskasvatus toisen kielen oppimisen ympäristönä, 2023. Teoksessa Pitkänen-Huhta, A. Mård-Miettinen, K. & Nikula, T. (toim.) Kielikoulutus mukana muutoksessa. AFinLA-teema 2023 / n:o 16. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA. Artikkel. Saatavissa: https://doi.org/10.30660/afinla.126171.</p>	<p>Tässä artikkelissa tavoitteena on ollut kuvata kaksikielisen varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja käytänteitä osana kielikasvatuksen jatkumoa.</p>	<p>Kaksikielistä varhaiskasvatusta on tarkasteltu eri lähtökohdista kielen oppimisen kannalta. Tasot ovat olleet mesotaso eli varhaiskasvatus sosiokulttuurisena instituutiona, johon heijastuvat mikrotason yksilönäkökulmat, kuten varhaiskasvatuksen toimijoiden välinen vuoropuhelu ja yhteistyö sekä makrotason ideologiat sekä yhteiskunnalliset ja hallinnolliset rakenteet, kuten ohjausdokumentit.</p>	<p>Keskeisenä tuloksena todetaan, että kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa voidaan parhaimmillaan luoda hyvä pohja kielenoppiaidititeetin kasvattamiselle ja myöhemmälle kielen oppimiselle. Parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi on tärkeää, että kaksikielistä varhaiskasvatusta toteutetaan suunnitelmallisesti siten, että se on osa kielikasvatuksen jatkumoa.</p>
<p>Thunder Kateri, Hattie John, Almadore John T., Fisher Douglas, Frey Nancy, Demchak Alisha: What really matters in play?, 2023. Artikkel. Saatavissa: https://doi.org/10.1080/00405841.2023.2202135.</p>	<p>Tarkoituksena on uudistaa varhaiskasvatuksen henkilöstön ajatusta siitä, mikä leikissä on tärkeää.</p>	<p>Aineistona on käytetty viittä ideaa leikitutkimuksista. Menetelmäninä on käytetty vastauksien meta-analyyseistä ja meta-synteeseistä.</p>	<p>Keskeisenä tuloksena löytyi se, että kaikissa viidessä ideassa yhteiseksi tekijäksi nousi kielen kehittyminen. Lasten oppimiseen ja kielen kehitykseen vaikuttavat keskeisesti vuorovaikutuksen laatu ja tarkoituksen mukaisuus. Aikuisen on tärkeää olla mukana leikissä vuorovaikutuksessa lasten kanssa sekä mahdollistaa lasten osallisuus leikissä tukemalla vuorovaikutuksessa.</p>
<p>Turja Tuuli: Rather sooner than later: Participatory change management associated with greater job satisfaction in healthcare, 2021. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Journal of Advanced Nursing. Artikkel. Saatavissa: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jan.15133</p>	<p>Henkilökunnan psykologisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen organisaatiomuutoksissa.</p>	<p>Aineistona on käytetty Tilastokeskuksen (2018) Suomen työelämän laatu tutkimuksen laajemmasta otoksesta otettuja poimintoja terveydenhuollon ammattilaisten työpaikan muutoksesta kertoneiden osalta. Menetelmänä on ollut empiirinen itseraportointi.</p>	<p>Keskeisenä tuloksena voidaan todeta, että pelkällä tiedon jakamisella muutoksesta etukäteen, ennen käyttöönottoa, lisäävät työpaikan sosiaalista pääomaa ja kunnioitusta sekä lisäävät työtyytyväisyyttä.</p>

SÄHKÖINEN KYSELY HAMINAN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖS- TÖLLE

MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa

Hei!

Työstän parhaillaan YAMK-opinnäytetyötä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa ja opinnäytetyön aiheena on "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa". Tarkoituksena minulla on opinnäytetyössä tehdä suunnitelma Haminan varhaiskasvatukseen, kuinka voimme ottaa kielirikasteisen toiminnan käyttöön meidän eri yksiköissä yli 3 -vuotiaiden lasten lapsiryhmissä sekä esiopetuksessa. Haminan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielirikasteissa toiminnassa suomen kielen lisäksi käytettäisiin arjessa englantia.

Nyt tarvitsisin seuraavaksi teidän apuanne, kun opinnäytetyötäni varten selvitän, kuinka hyvin Haminan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijät tuntevat kielirikasteista toimintaa, onko kokemusta ja miten työntekijät kokevat oman kielitaitonsa. Toivon, että myös tällä hetkellä alle 3-vuotiaiden lasten kanssa työskentelevät vastaavat kyselyyn.

Kysely toteutetaan anonymisti ja vastaamiseen menee aikaa noin 5-10 minuuttia.

Jokainen vastaus on tärkeä opinnäytetyöni vuoksi, joten kiitos jo etukäteen vastauksista!

Yt. Nina Peltonen

* Pakollinen kysymys

Tutkimustiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja tietojeni käsittelystä siten, että henkilötietojani tai epäsuoria tunnisteita, joista minut voitaisiin tunnistaa, ei käsitellä. Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin keskeyttää osallistumiseni tutkimukseni milloin tahansa. Tutkimuksen keskeyttämisestä ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen ja haluan osallistua tutkimukseen.

Ammattinimike *

- Varhaiskasvatuksen opettaja
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
- Varhaiskasvatuksen ryhmäohjaaja
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- Muu varhaiskasvatuksessa työskentelevä ammattilainen

Työskentelen kaudella 2024-2025 (voit valita useamman vaihtoehdon) *

- Alle 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmässä
- 3-5-vuotiaiden lasten lapsiryhmässä
- Esiopetusryhmässä

Oma kielitaitoni mielestäni on... *

- Huono, en tiedä juuri mitään sanoja englanniksi.
- Ihan ok, pystyn puhumaan muutaman sanan lauseita ja ymmärrän hieman englannin kielistä puhetta.
- Hyvä, pienellä kertaamisella englannin kielellä puhuminen onnistuu hyvin.
- Todella hyvä, käytän englantia paljon arjessa, puhun, ymmärrän ja kirjoitan englanniksi sujuvasti.

Olen kuullut kielirikasteisesta toiminnasta ja tiedän, mitä sillä tarkoitetaan. *

- Kyllä
- Ei

Mitä kielirikasteisella toiminnalla sinun mielestäsi tarkoitetaan? *

Oma vastauksesi

Olen kiinnostunut ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi lapsiryhmäni toimintaa. *

Kyllä

Ei

Minkälaista apua tai tukea kaipaisit kielirikasteisen toiminnan käyttöön ottamiseksi lapsiryhmässä? *

Oma vastauksesi

TUTKIMUSTIEDOTE

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

1(2)

Pvm 00.00.2025

Tutkimustiedote

Kerromme tässä tutkimustiedotteessa YAMK-opinnäytetyöstä, sen tavoitteista, toteutuksesta ja tulosten raportoinnista.

Tutkimuksen tekijä

Nina Peltonen, vs. varhaiskasvatusyksikön johtaja, YAMK-opiskelija
Xamk - Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Savonlinnan kampus, Savonniemenkatu 6
57100 Savonlinna
Yhteyshenkilö tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä:

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyydämme sinua osallistumaan "Kielirikasteisen toiminnan kehittäminen Haminan varhaiskasvatuksessa" -opinnäytetyöhön. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Haminan kaupungille suunnitelma kielirikasteisesta toiminnasta Haminan varhaiskasvatuksessa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmissä sekä esiopetusryhmissä.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana eikä siitä koidu sinulle kielteisiä seurauksia.

Tutkimuksen kulku

Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstölle tarkoitetun sähköisen kyselyn tarkoituksena on saada tietoa Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstön tämänhetkisestä tietämyksestä kielirikasteisuudesta sekä heidän omasta näkemyksestään siitä, millä tasolla heidän englannin kielen taitonsa on. Sähköinen kysely on auki 2 viikkoa ja siihen vastaamiseen kuluu aikaa noin 5-10 minuuttia.

Yksiköiden MONIKU-vastaavat tullaan kutsumaan Aivorihi-työskentelyyn kevään 2025 aikana. Työskentelyn tavoitteena on yhdessä MONIKU-vastaavien kanssa ideoida kielirikasteista toimintaa Haminan varhaiskasvatukseen. Kutsu työskentelyyn tulee lähempänä ajankohtaa.

Loppukeväästä tullaan järjestämään varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivä etänä, jossa esitellään opinnäytetyön sen hetkistä tilannetta. Kutsu tilaisuuteen tulee lähempänä ajankohtaa.

Opinnäytetyö sekä suunnitelma valmistuvat syksyn 2025 aikana.

Valmistuneesta suunnitelmasta tullaan keräämään palautetta sähköisellä kyselyllä.

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULL

PL 68, 50101 Mikkeli / Patteristonkatu 3 D

Puh: 040 655 0555 / kirjaamo@xamk.fi

Y-tunnus: 2472908-2 / www.xamk.fi

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt sekä haitat/riskit ja niihin varautuminen

Tutkimuksen tuloksia tullaan hyödyntämään kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa tehtäessä Haminan kaupungin varhaiskasvatukselle. Tutkimuksessa ei ole nähtävissä mitään haittoja tai riskejä siihen osallistuville.

Tutkimusaineiston käsittely

Tutkimusta varten kerättyä aineistoa (esim. sähköisen kyselyn vastauksia) säilytetään siihen asti, kunnes kuukausi opinnäytetyön valmistumisesta on kulunut. Tämän jälkeen kaikki kerätty aineisto poistetaan pysyvästi. Aineisto säilytetään tutkijan Google-tiilillä, jonne on pääsy ainoastaan salasanalla. Tutkimusaineistoa ei pääse kukaan muu käsittelemään, kuin tutkimuksen tekijä.

Mahdollisesti muulla tavalla kuin sähköisesti kerätty aineisto hävitetään myös kuukausi opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Mitään aineistoa ei ole tarpeellista arkistoida.

Tutkimustulokset ja niistä tiedottaminen

Tuloksista raportoidaan opinnäytetyön ja "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa" -suunnitelman valmistuttua syksyn 2025 aikana. Tutkimustuloksia ja kerättyä aineistoa tullaan käyttämään ja hyödyntämään vain sellaisessa muodossa, jossa yksittäistä tutkittavaa ei voida tunnistaa.

EETTINEN SUOSTUMUS OSALLISTUA TUTKIMUKSEEN, JOSSA EI KÄSITELLÄ HENKILÖTIETOJA

Eettinen suostumus osallistua tutkimukseen, jossa ei käsitellä henkilötietoja

Opinnäytetyö: Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa

Nina Peltonen,

Tutkimustiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja tietojeni käsittelystä siten, että henkilötietojani tai epäsuoria tunnisteita, joista minut voitaisiin tunnistaa, ei käsitellä.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin keskeyttää osallistumiseni tutkimukseen milloin tahansa. Tutkimuksen keskeyttämisestä ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen ja haluan osallistua tutkimukseen.

KUTSU MONIKU-VASTAAVIEN TAPAAMISEEN

KUTSU

TERVETULOA MONIKU- VASTAAVIEN TAPAAMISEEN

Tapaamisessa Nina Peltonen kertoo YAMK-opinnäytetyöstään ja osallistujilla on mahdollisuus osallistua opinnäytön Aivoriihi-työskentelyyn. Työskentelystä saatua aineistoa Nina tulee käyttämään hyödyksi opinnäytetyötä tehdessä.

KUTSU VARHAISKASVATUKSEN KEHTTÄMISILTAPÄIVÄÄN

KUTSU

VARHAISKASVATUKSEN KEHTTÄMISILTAPÄIVÄÄN

Kehittämisisiltapäivä toteutetaan etänä Google Meetillä. Kehittämisisiltapäivässä Nina Peltonen esittelee YAMK-opinnäytetyönsä "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa" tämän hetkistä tilannetta ja kerää osallistujilta kommentteja sekä ajatuksia opinnäytetyöstä. Kerättyä aineistoa tullaan käyttämään hyödyksi opinnäyttyötä tehtäessä.

MENTIMETER-TYÖSKENTELYN KYSYMYKSET

Join at menti.com | use code 6825 8976

Mentimeter

Mitä ajatuksia kielirikasteinen toiminta sinulle tuo?

0 responses

Join at menti.com | use code 6825 8976

Mentimeter

Miten kielirikasteisen toiminnan suunnitelmaa tulisi mielestäsi vielä kehittää?

0 responses

x

Join at menti.com | use code 6825 8976

Open Mentimeter

Minkälaista tukea tai apua voisit tarvita kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi?

0

responses

🗑️

🔄

👤

🔍

←

🔍

→

🗑️

🔄

👤

🔍

🗑️

🔄

👤

🔍

🗑️

👍

👤

Join at menti.com | use code 6825 8976

Mentimeter

Kuinka todennäköisesti tulet ottamaan kielirikasteisen toiminnan osaksi työskentelyäsi ensi kaudella? 0= En ollenkaan ja 10 = Erittäin todennäköisenä

0 ————— 10

←

🔍

→

Press **ENTER** to show correct

👍

👤

PALAUTEKYSEY SUUNNITELMASTA

Palautekysely suunnitelmasta: "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa"

Hei!

YAMK-opinnäytetyö "Kielirikasteisen toiminnan kehittäminen Haminan varhaiskasvatuksessa" on loppusuoralla ja toivoisin saavani teiltä palautetta suunnitelmasta "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa".

Palauteen antaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu anonymisti tämän sähköisen kyselyn kautta. Palautetta tullaan hyödyntämään opinnäytetyössä.

Kiitos paljon!

Yt. Nina Peltonen

* Pakollinen kysymys

Arvioi välillä 1-5 suunnitelman "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa" tarpeellisuutta. *

	1	2	3	4	5	
Tarpeeton	☐	☐	☐	☐	☐	Tarpeellinen

Arvioi välillä 1-5, kuinka todennäköisesti omassa yksikössäsi aletaan toteuttamaan kielirikasteista toimintaa yli 3-vuotiaiden ryhmissä ja esiopetuksessa. *

1 2 3 4 5

Ei todennäköistä   Hyvin todennäköisesti

Oletko saanut esihenkilönä tukea ja tietoa kielirikasteisesta toiminnasta riittävästi, jotta voit tukea työntekijöitäsi? *

- Kyllä
- Ei

Jos vastasit edelliseen kysymykseen "Ei", millaista tukea tai tietoa olisit enemmän tarvinnut?

Oma vastauksesi

Arvioi välillä 1-5 suunnitelmaa "Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa" kokonaisuutena. *

1 2 3 4 5

Huono   Hyvä

Avoin palaute suunnitelmasta:

Mikä oli hyvää?

Mitä pitäisi parantaa tai tehdä toisin?

Oma vastauksesi

Lähetä

Tyhjennä lomake

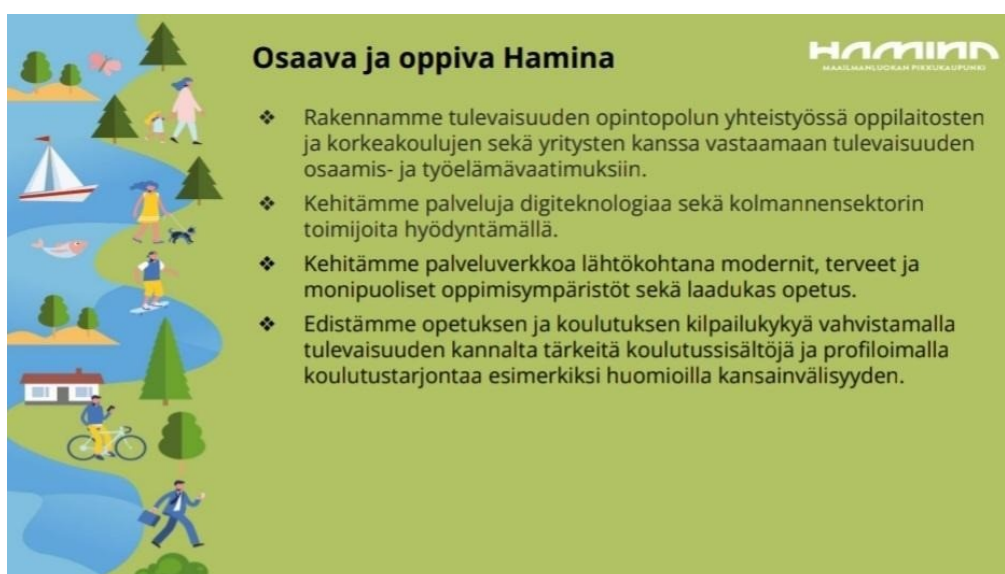
SUUNNITELMA KIELIRIKASTEISESTA TOIMINNASTA HAMINAN VARHAISKASVATUKSESSA

1 Johdanto

Haminan kaupungin strategiassa on visiona ”Maailmanluokan pikkukaupunki Hamina on satama hyvälle elämälle ja yrittämiselle” (Kuva 1). Strategia on jaettu neljään osioon, jotka ovat: Elinvoimainen ja kasvava Hamina, Osaava ja oppiva Hamina, Hyvinvoiva Hamina sekä Viihtyisä ja toimiva Hamina. Näistä osioista koulutus ja varhaiskasvatus kuuluvat osaavaan ja oppivaan Haminaan. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

Kuva 1. Hamina 2030 kaupunkistrategia. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

Kuva 2. Osaava ja oppiva Hamina. (Haminan kaupunkistrategia 2030 s.a.)

Haminan kaupunkistrategiassa 2030 on linjattu osaavan ja oppivan Haminan osalta yhdeksi tavoitteeksi *”Edistää opetuksen ja koulutuksen kilpailukykyä vahvistamalla tulevaisuuden kannalta tärkeitä koulutussisältöjä ja profiloimalla koulutustarjontaa esimerkiksi huomioimalla kansainvälisyyden”* (Kuva 2). Haminan varhaiskasvatuksen osalta toimintaa on kehitetty ja kehitetään strategisten tavoitteiden mukaisesti, vastamaan tähän strategiseen tavoitteeseen. Haminassa on aiemmin toiminut englanninkielinen leikkikoulu joka on päättänyt toimintansa 31.12.2018.

Haminan varhaiskasvatuksessa on kartoitettu kiinnostuneita perustettavaa englanninkielistä lapsiryhmää varten, mutta kiinnostuneita ei ole ollut tarpeeksi, jotta ryhmä olisi voitu perustaa. Tämän suunnitelman *”Kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa”* tarkoituksena ja tavoitteena on vastata tuohon strategiseen tavoitteeseen Haminan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta.

Tämä suunnitelma on osa YAMK-opinnäytetyötä *”Kielirikasteisen toiminnan kehittäminen Haminan varhaiskasvatuksessa”*. Tätä suunnitelmaa tehdessä on projektin eri osioissa osallistettu Haminan varhaiskasvatuksen työntekijöitä, MONIKU-vastaavia sekä varhaiskasvatuksen esihenkilöitä. Suunnitelman tavoitteena on kehittää Haminan varhaiskasvatukseen kielirikasteista toimintaa. Suunnitelma on tehty Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstölle tuomaan lisätietoa kielirikasteisuudesta sekä helpottamaan kielirikasteisen toiminnan aloittamista omassa lapsiryhmässä.

2 Lapsen kielen kehitys ja kielen oppiminen

Kielen kehitys ja kielen oppiminen on pitkä jatkumo, jonka voidaan nähdä alkavan jo kohdussa sikiön alkaessa kuulla ensimmäisiä ääniä. Pienellä lapsella kieli kehittyy nopeaa vauhtia aina vastasyntyneestä tuhisijasta ihmettelevään ja keskustelemaan kuusivuotiaaseen esikoululaiseen. Kuuden ensimmäisen ikävuoden aikana, lapsi yleensä oppii oman äidinkielenensä sanastoa sekä perusrakenteita, puhemotoriikan ja keskeisiä vuorovaikutustaitoja. Varhaisella kehityksellä on tärkeä rooli myöhemmälle kehitykselle, sillä siinä luodaan pohja jatkuvalla kielenkehitykselle sekä kielen oppimiselle. Arkiset kohtaamiset ja yhdessäolo ovat tärkeitä lapsen kielen oppimisen kannalta, koska lapsi omaksuu kieltä ja puhetta arjessa ilman mitään erityistä opetusta. Keskeistä on vuorovaikutus ja puheella kommunikointi lapsen kanssa hänen ikätasonsa mukaan. (Niemitalo-Haapola, Haapala & Ukkola, 2020, 9–11.)

Nykyisessä maailmassa monikielisyys on paljon yleisempää kuin yksikielisyys ja tämä näkyy myös meillä Suomessa. Lapselle on luontaista omaksua useampia kieliä kuin yhtä kieltä. Lapsen kielelliseen kehitykseen vaikuttavat monet yksilölliset tekijät, mutta pääpiirteittäin monikielisen lapsen kielenkehitys mukailee yksikielisen lapsen

kielenkehitystä. Kielen kehityksessä on aiemmin ajateltu, että ylimääräisen kielen oppiminen olisi pois muiden kielten oppimisesta. Nykyään nähdään, että kielillä on jaettava hallintaa, eikä kaikkea tarvitse oppia ihan jokaisella kielellä uudelleen. Lasten kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että nähdään lapsilla olevan kyky oppia useampaa kieltä, kunhan he altistuvat kielelle säännöllisesti. Poikkeuksia tietysti on, esimerkiksi kielikyvykyys sekä kognitiiviset taidot vaikuttavat tähän, mutta useamman kielen omaksumisen ei ajatella aiheuttavan enää haittaa lapsen kielen kehitykselle ja oppimiselle. (Smolander, 2020, 337–342.)

Kielenkehitykseen vaikuttavina tekijöinä nähdään altistuksen alkamisikä sekä altistuksen määrä ja laatu. Kielen oppimisen osalta puhutaan esimerkiksi kriittisestä iästä tai sensitiivisestä iästä, jolloin lapsen kielellisen kehityksen vaiheessa parhaiten pystytään omaksumaan toista kieltä. Aikaikkuna on tällä hetkellä melko laaja, varhaislapsuudesta jopa teini-ikään asti. On kuitenkin nähty viimeisten vuosien aikana, että varhaislapsuudessa, ennen koulun alkua, alkaneella toisen kielen altistuksella on saavutettu yleensä hyviä tuloksia. (Smolander, 2020, 346.)

3 Kielitietoinen varhaiskasvatus

Valtakunnallisissa varhaiskasvatuksen perusteissa 2022 (2023, 34–35) on nostettu esiin termi ”kielitietoinen varhaiskasvatus”. Kielitietoisella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan sitä, että varhaiskasvatuksessa tiedostetaan kuinka erilaiset kielet ovat jatkuvasti läsnä kaikkialla. Kielitietoisuudessa on tärkeää, että varhaiskasvatuksen henkilöstö ymmärtää kielen suuren merkityksen lasten kehityksessä, oppimisessa, yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa sekä yhteiskuntaan kuulumisessa ja identiteetin rakentumisessa. Henkilöstön tulee myös kiinnittää huomiota omaan kielenkäyttönsä sekä tiedostaa, että he ovat kielellisiä malleja lapsille. Henkilöstön tehtävänä on rohkaista ja tukea lapsia käyttämään kieltä mahdollisimman monipuolisesti. Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten kielelliset lähtökohdat, heille annetaan aikaa ja mahdollisuuksia erilaisiin kielenkäytön toimintoihin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 2023, 34–35.)

Puhuttaessa kielitietoisuudesta, liitetään siihen usein myös termi kulttuuritietoisuus. Kieli- ja kulttuuritietoisuus ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Kieli on tärkeä osa kulttuuria ja kulttuuri näkyy kielessä. Kieli- ja kulttuuritietoisuulla kasvatuksessa ja opetuksessa tarkoitetaan:

- *”Arvokasta ja kunnioitettavaa suhtautumista jokaisen lapsen ja hänen perheensä kielelliseen ja kulttuurilliseen taustaan.*
- *Valmiutta kasvatus- ja opetusalan ammattilaisilta muuttaa omaa ja lapsiryhmän toimintaa niin, että jokaiselle lapsella on mahdollisuus rakentaa kielellistä sekä kulttuurista identiteettiään omista lähtökohdistaan.*
- *Tietoista kielellisen ja kulttuurillisen pääoman siirtämistä lapsille yhdistettynä osaksi kaikkiin erilaisiin oppimistilanteisiin sekä arjen kohtaamisiin.*

- *Jokaisen kasvatus- ja opetusalan ammattilaisen roolia lapsen arjessa kielen ja kulttuurin opettajana.” (Malinen 2019, 20.)*

4 Kielirikasteinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta on mahdollista järjestää myös kaksikielisenä varhaiskasvatuksena. Kaksikielinen varhaiskasvatus ja päätös sen järjestämisestä perustuu kunnan tai yksityisen toimijan omaan tahtotilaan. Kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa on tavoitteena käyttää hyödyksi lapsen herkkyyuskautta varhaiseen kielenoppimiseen tarjoamalla lapsille monipuolisempaa kielikasvatusta. Lapsilla on näin mahdollisuus omaksua erilaisia kieliä toiminnallisesti sekä leikin kautta. Näin luodaan pohjaa kielten elinikäiselle oppimiselle ja opiskelulle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 55.)

Kaksikielinen varhaiskasvatus on jaettu kahteen eri laajuuteen; laajamittaiseen sekä suppeampaan. Laajamittainen varhaiskasvatus pitää sisällään muun muassa kotimaisten kielten kielikylvyn. Laajamittaisessa kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa tavoitteena on pyrkiä siihen, että lapsille luodaan valmiuksia toimia ympäristöissä, jotka ovat kaksi- tai monikielisiä. Suppeammassa kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa puolestaan tavoitteena on lasten mielenkiinnon herättäminen sekä myönteisen asenteen luominen eri kieliä kohtaan. Tähän kuuluu esimerkiksi kielirikasteinen varhaiskasvatus. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 2023, 55.)

Kielirikasteinen varhaiskasvatus kuuluu siis kaksikielisen varhaiskasvatuksen suppeampaan osa-alueeseen. Kielirikasteisuudella tarkoitetaan sitä, että varhaiskasvatuksen säännöllisessä ja suunnitellussa toiminnassa alle 25 prosenttia käytetystä kielestä on jotain muuta kieltä kuin varhaiskasvatustilain (2018/540) pykälässä 8 määriteltyä varhaiskasvatuksen kieltä. Kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa on tavoitteena tukea lapsen kielen oppimista, motivoida lasta kielten opiskeluun ja tuoda monipuolisemmin kieliä esiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 2023, 56.)

Kielirikasteista varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa esimerkiksi kielisuihkutusten avulla. Kielisuihkuksessa siihen valittu kieli tulee mukaan arjen eri toiminnoissa ja upotetaan vaivihkaa arjen puuhiin ja leikkeihin. Sen tarkoituksena ei ole opettamalla opettaa kieltä vaan tuoda kieli mukaan esimerkiksi tuttujen laulujen ja lorujen kautta. Kielisuihkuksessa sekä kielirikasteisessa toiminnassa varhaiskasvatuksessa on nähty lasten innostuvan ja kiinnostuvan erilaisista kielistä. Kasvattajat saattavat aluksi epäröidä kielirikasteisuuden käyttöönottoa, jos omista kieliopinnoista on jo kulunut aikaa. Tässä on tärkeää tukea kasvattajia kouluttamalla ja hankkimalla erilaisia materiaaleja, jotta kielirikasteisen toiminnan mukaan ottaminen olisi mahdollisimman helppoa. (Harju-Autti & Lahti. 2023, 5.)

5 Kielirikasteisen toiminnan tavoitteet Haminan varhaiskasvatuksessa

Haminan varhaiskasvatuksessa kielirikasteisen toiminnan tavoitteina on samat tavoitteet kuin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2022 (2023, 56):

1. *tukea lapsen kielen oppimista*
2. *motivoida lasta kielten opiskeluun*
3. *tuoda monipuolisemmin kieliä esiin.*

Haminan varhaiskasvatuksessa kielirikasteisen toiminnan kieleksi on valikoitunut englannin kieli. Tämä tarkoittaa sitä, että yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmissä ja esiopetusryhmissä tulee suunnitelmallisesti tuoda esiin englannin kieltä arjessa sen eri toiminnoissa. Englannin kieli on valikoitunut kieleksi sen vuoksi, että sen koetaan vastaavan parhaiten tämän hetken strategiseen tavoitteeseen kansainvälisyyden osalta.

Kielirikasteisella toiminnalla ei tarkoiteta kielen opettamalla opettamista, vaan englannin kielen sanoja, termejä, lauseita, tervehdyksiä ja muita vastaavia upotetaan vaivihkaa arjen eri toimintoihin mukaan. Jokainen voi lähteä toteuttamaan kielirikasteista toimintaa itselleen sopivimmalla tavalla, mutta yhtenä esimerkkinä on, että aloittaa esimerkiksi tervehdyksillä päivittäin "Hello", "Hi", "Good morning" tai "Bye bye". Kun tämä alkaa sujua luonnollisesti, voi alkaa lasten kanssa yhdessä laskemaan englanniksi, käymään värejä läpi englanniksi tai ottaa aamupiirille viikonpäivät englanniksi suomen lisäksi. Mahdollisuuksia on monia, joten jokainen voi valita itselleen sopivimman tavan toteuttaa kielirikasteista toimintaa omassa lapsiryhmässään.

Kielirikasteisessa toiminnassa on tärkeää ottaa huomioon varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevat monikieliset lapset. Tärkeää on tukea lasten kieli-identiteettiä sekä lisätä kielitietoisuutta eri kielistä koko lapsiryhmälle. Kielirikasteisessa toiminnassa monikielisten lasten kanssa on tärkeää päättää miten ja mitä kieliä käytetään arjessa. Tästä on hyvä sopia kaikkien lapsiryhmän työntekijöiden kanssa yhdessä. Monikielisten lasten kohdalla voidaan myös hyödyntää perheiden kielellistä asiantuntijuutta heidän kotikielensä osalta. Kielellisen moninaisuuden tunnistaminen sekä esiin nostaminen positiivisella tavalla hyödyntää sekä monikielisiä lapsia että kaikkia muitakin lapsia varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. (Palojärvi 2024.)

6 Kielirikasteisen toiminnan aikataulu

Kielirikasteisen toiminnan aloittamiseksi Haminassa on kevätkaudella 2025 osallistettu varhaiskasvatuksen henkilökuntaa, jotta suunnitelma olisi henkilöstön tukena toimintaa aloitettaessa. Henkilökunta on päässyt vastaamaan sähköiseen kyselyyn

kielirikasteisesta toiminnasta, Moniku-vastaavien kanssa on pidetty aivoriihi-työskentelyä huhtikuussa 2025 ja toukokuussa 2025 varhaiskasvatuksen kehittämisläpivierästä oli mahdollisuus tuoda omia ajatuksia ja ideoita myös esille. Varhaiskasvatustyöntekijöiden osallisuudella on ollut iso merkitys suunnitelmaa tehtäessä.

6.1 Syyskausi 2025

Kielirikasteista toimintaa ei ole kannattavaa aloittaa rytinällä ja niin, että kaikki aloittavat heti. Kyselyidenkin perusteella työntekijät suhtautuvat kielirikasteiseen toimintaan monin eri tavoin, toiset innokkaina ja toiset vähemmän innokkaina. Työntekijät myös arvioivat omaa englannin kielen taitoaan eri tasoiksi, joka myös omalta osaltaan vaikuttaa kielirikasteisen toiminnan aloittamiseen. Tämän vuoksi tarkoituksena on syyskaudella 2025 tehdä kartoitus pilottiryhmiksi haluavista yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmien osalta sekä esiopetusryhmien osalta.

Pilottiryhmiksi valitaan 3 - 5 lapsiryhmää, joista osa on päiväkotiryhmiä ja osa esiopetusryhmiä. Pilottiryhmiksi valittavista lapsiryhmistä tärkeää on, että lapsiryhmän työntekijät sitoutuvat kielirikasteisen toiminnan käyttöönottoon sekä siitä raportointiin, mikä toimii ja mikä ei. Pilottiryhmiksi valittujen ryhmien opettajien tai muun ryhmän työntekijöiden kanssa tavataan loppuvuodesta 2025 ennen kielirikasteisen toiminnan aloittamista ja tehdään alustavia suunnitelmia yhdessä, kuinka pilottiryhmissä kielirikasteinen toiminta voisi alkaa. Varhaiskasvatustyöntekijöiden johtajista Nina Peltonen toimii kokeilun yhdyshenkilönä ja kielirikasteisen toiminnan vastuuhenkilönä.

Syyskaudella 2025 viestinnässä keskitytään Haminan varhaiskasvatustyöntekijöille viestimiseen kielirikasteisesta toiminnasta. On tärkeää, että työntekijät tietävät, mitä kielirikasteinen toiminta Haminan varhaiskasvatuksessa tarkoittaa ja mitkä sen tavoitteet ovat. Viestintä tapahtuu varhaiskasvatustyöntekijöiden johtajien ja apulaisjohtajien kautta sekä MONIKU-vastaavien tapaamisissa. Pilottiryhmiksi valittujen lapsiryhmien lasten huoltajille kerrotaan kielirikasteisen toiminnan pilotoinnista ja siitä, miten kielirikasteisuus tulee näkymään heidän lasten lapsiryhmien toiminnassa. Pilotoinnista tehdään yhteinen tiedote ja se lähetetään pilottointiin osallistuvien lapsiryhmien lasten huoltajille DaisyFamilyn kautta.

6.2 Kevätkausi 2026

Pilottiryhmien kanssa aloitetaan kielirikasteinen toiminta alkuvuodesta 2026. Kevätkauden 2026 tavoitteena on kokeilla, miten kielirikasteinen toiminta eri pilottiryhmissä lähtee toimimaan. Tuleeko siitä luonteva osa arkea vai koetaanko se kovinkin

työllistäväksi ja vaikeaksi. Kevätkaudelle 2026 varataan vähintään kaksi tapaamista työntekijöiden kanssa joko etänä tai läsnä. Näissä tapaamisissa tarkoituksena on jakaa kokemuksia, miten kielirikasteinen toiminta on lähtenyt käyntiin, mikä on toiminnut ja mikä ei. Samalla pilottiryhmien työntekijöillä on mahdollisuus jakaa toisilleen vinkkejä ja ideoita erilaisista materiaaleista eri ikäisille sekä tehdään yhdessä seuranta siitä, miten kielirikasteinen toiminta on lähtenyt käyntiin eri lapsiryhmissä. Samalla myös kerätään yhteistä materiaalipankkia kaikkien varhaiskasvatuksen työntekijöiden käytettäväksi syyskaudesta 2026 alkaen.

Kevätkaudella 2026 viestintää kielirikasteisesta toiminnasta lisätään. Tavoitteena on, että kielirikasteisesta toiminnasta pidetään oma varhaiskasvatuksen kehittämisiltapäivä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijöille tai vaihtoehtoisesti kielirikasteisuudesta vastaava esihenkilö osallistuu eri yksiköiden palavereihin. Näissä tilaisuuksissa on tarkoituksena esitellä pilottiryhmien toimintaa sekä kertoa pilottiryhmien työntekijöiden ajatuksia kielirikasteisesta toiminnasta. Tilaisuuksiin osallistuvilla työntekijöillä on tällöin mahdollisuus esittää kysymyksiä ja ajatuksia, mitä heillä on kielirikasteisen toiminnan suunnitelmasta tai muusta herännyt. Kevätkauden loppupuolella on myös tärkeää viestiä kaikkien varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten huoltajille kielirikasteisesta toiminnasta. Huoltajille valmistellaan tiedote, joka lähetetään heille DaisyFamilyn kautta. Kielirikasteisesta toiminnasta tehdään myös oma somejulkaisu Haminan varhaiskasvatuksen instagramiin.

6.3 Syyskausi 2026

Tavoitteena on, että syyskauden 2026 alusta meillä olisi valmiudet aloittaa kielirikasteinen toiminta kaikissa yli 3-vuotiaiden lasten lapsiryhmissä ja esiopetusryhmissä. Jokaisesta yksiköstä nimetään vähintään 1 työntekijä (isoimmista voi nimetä useamman), joka toimii omassa yksikössään kielirikasteisen toiminnan vastuuhenkilönä. Näiden vastuuhenkilöiden kanssa tavataan noin 2-3 kertaa toimintavuoden aikana ja käydään yhdessä läpi, miten kielirikasteista toimintaa eri yksiköissä toteutetaan. Heillä on myös näissä tapaamisissa mahdollisuus jakaa kokemuksiaan, ideoitaan, materiaaleja sekä saada vertaistukea. Vastuuhenkilöille perustetaan myös oma chat-ryhmä, jonka kautta he voivat kommunikoida keskenään.

Syyskaudella 2026 on valmistunut myös yhteinen materiaalipankki, josta työntekijät voivat halutessaan ottaa materiaaleja käyttöönsä. Materiaaleja tehdään erilaisia lasten ikätasot huomioon ottaen. Kielirikasteinen toiminta tullaan ottamaan huomioon myös erilaisissa suunnitelmissa, kuten esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa, syyskaudesta 2026 alkaen. Kielirikasteista toimintaa tullaan arvioimaan ryhmien syyskauden arvioinnin yhteydessä. Kielirikasteisuudesta vastaava esihenkilö Nina Peltonen kerää ryhmien arvioit, jotta voidaan tehdä seuranta siitä, miten kielirikasteinen toi-

minta on lähtenyt eri lapsiryhmillä käyntiin, miten sitä tulisi vielä kehittää ja minkälaista tukea tai apua työntekijät vielä tarvitsevat. Seuraavan kerran arviointia kevätkauden 2027 arvioinnin yhteydessä.

7 Esimerkki kielirikasteisen toiminnan vuosikellosta

Alhaalla yksi esimerkki, kuinka kielirikasteisuutta voi toimintavuodelle jakaa:

Kuu- kausi:	Teema:	Laulu:
Elokuu	Tervehdyksiä	Itsy Bitsy Spider (Hämä-hämä-häkki)
Syyskuu	Tervehdyksiä	Head, Shoulders, Knees & Toes (Pää, olkapää, polvet, varpaat)
Lokakuu	Värejä	Twinkle Twinkle Little Star (Tuiki tuiki tähtönen)
Marraskuu	Värejä	Wheels on the Bus (Bussilaulu)
Joulukuu	Numeroita	Jingle Bells (Kulkuset, kulkuset)
Tammikuu	Numeroita	Five Little Ducks (Viisi pientä ankkaa)
Helmikuu	Vaatteita	Row Row Row Your Boat (Sou sou soudetaan)
Maalis- kuu	Vaatteita	Hop little bunnies (Pikku jänö nukkuu)

Tässä esimerkissä on jokaiselle kuukaudelle oma laulu, jota lauletaan sekä suomeksi, että englanniksi. Laulut on pyritty valitsemaan niin, että ne ovat mahdollisimman tuttuja lastenlauluja. Tämän lisäksi aina kaksi kuukautta on sama teema, jonka sanoja otetaan arjessa huomioon eri toiminnoissa. Näihin teemoihin voi tehdä myös kuvatuon, jossa kuvan lisäksi lukee asia sekä suomeksi, että englanniksi.

Lähteet

Haminan kaupunkistrategia 2030. s.a. Haminan kaupungin internetsivut. Saatavissa: https://www.hamina.fi/app/uploads/sites/2/2024/08/Kaupunkistrategia-2030-kuvitettu_muokattu-4.5.2022.pdf. [viitattu 13.11.2024].

Harju-Autti, R. & Lahti, L. 2023. Kieli- ja kulttuuritietoisuutta varhaiskasvatukseen monin eri keinoin. Tutkittua varhaiskasvatuksesta. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/97423/Kieli-%20ja%20kulttuuritietoisuutta%20varhaiskasvatukseen%20monin%20eri%20keinoin%20%20%20TVK-blogi%2017.3.2023.pdf?sequence=1>. [viitattu 16.11.2024].

Malinen, H. 2019. Anna ääni lapselle - kieli- kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa. Keuruu: PS-kustannus.

Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. 2020. Johdanto. Teoksessa Lapsen kielenkehitys. Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) Keuruu: PS-kustannus. 9 - 14.

Palojärvi, A. 2024. Monikieliset lapset kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa – käyttöteoria monikielisten lasten kielellisen huomioinnin edistäjänä. Tutkittua varhaiskasvatuksesta. Saatavissa: <https://tutkittuavarhaiskasvatuksesta.com/2024/06/07/monikieliset-lapset-kaksikielisessa-varhaiskasvatuksessa-kayttoteoria-monikielisten-lasten-kielellisen-huomioinnin-edistajana/>. [viitattu 12.9.2025].

Smolander, S. Monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kasvaminen. Teoksessa Lapsen kielenkehitys. Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) Keuruu: PS-kustannus. 337 - 359.

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. 2023. Opetushallitus. Opetushallituksen internetsivut. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf. [Viitattu 27.10.2024].